

83. заседание

Събота, 17 май 1924 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Найденовъ, въ 16 ч. 15 м.)

Председателствуващъ Н. Найденовъ: (Звъни) Моля г. секретаря да провърши по списъка присъствуващи г. г. народни представители.

Секретарь Н. Савовъ (д. сг): (Прочита списъка. Отъ заседанието сж отстъпвали следните народни представители: Алексиевъ Никола, Ангеловъ Йорданъ, Атанасовъ Никола, Баралиевъ Христо, Бояджиевъ Хасанъ-ефенди, Василевъ Славейко, Велиновъ Тончо, Водевъ Борисъ, Вълчевъ Ангелъ, Георгиевъ Додю, Георгиевъ Кимонъ, Гиргиновъ д-ръ Александъръ, Господиновъ Христо II, Гочевъ Стефанъ, Гроздановъ Йорданъ, Грозевъ Иванъ, Гургутски Рангелъ, Дамяновъ Владимиръ, Диляновъ Минчо, Димитровъ Царашевъ, Домузчиевъ Василь, Донузовъ Михаилъ, Дончевъ Георги, Драгановъ Пънто, Илиевъ Иванъ, Кабакчиевъ Христо, Казасовъ Димо, Калчевъ Панайотъ Тинчевъ, Караджовъ д-ръ Илия, Кемилевъ Никола, Ковачевъ Иванъ, Костурковъ Стоянъ, Кръстевъ Захари, Куцаровъ Янко, Лулчевъ Коста, Лъкарски Иванъ, Максимовъ д-ръ Никола, Мариновъ Владиславъ, Марковъ Михо, Марковъ Никола, Милановъ д-ръ Къичо, Милковски Александъръ, Миновъ Петъръ, Мончевъ Борисъ, Мочуровъ Велико, Мушановъ Никола, Мошановъ Стойчо, Начевъ Владимиръ, Недълковъ Лачо, Нейковъ Димитъръ, Нейчевъ Адамъ, Нешковъ Георги, Николовъ Върбанъ, п. Николовъ Маринъ, Панайотовъ Тодоръ, Пеичевъ Петъръ, Петровъ Борисъ, Петровъ Иванъ, Петровъ Койчо, Пехливановъ Костадинъ Колевъ, Пиронковъ Александъръ, Поповъ Атанасъ, Поповъ Георги, Поповъ Проданъ, Поповъ Христо, Продановъ Господинъ, Реджовъ Григоръ, Робевъ Иосифъ, Сакъзовъ Янко, Симеоновъ Иванъ, Славейковъ Христо, Славовъ Йорданъ, Славовъ Крумъ, Стефановъ Велико, Стефановъ Петъръ, Стоилковъ Тасю, Стойчевъ Пенду, Стояновъ Станчо, Стояновъ Хараламбъ, Табаковъ Димитъръ, Такевъ д-ръ Владимиръ, Тарашмановъ Никола, Терзиевъ Иванъ, Топаловъ Недълчо, Тотковъ Бончо, Хаджиевъ Никола, Храновъ Методи, Хрелопановъ Иванъ, Панковъ Асенъ, Цветановъ Донко, Чернооковъ Георги, Чолаковъ Стефанъ, Шивачевъ Георги и Яламовъ д-ръ Георги)

Председателствуващъ Н. Найденовъ: (Звъни) Г. г. народни представители! Присъствуватъ 112 души. Понеже има изискуемото се отъ правилника число народни представители, обявявамъ заседанието за открито.

Преди да пристъпимъ къмъ разглеждането на дневния редъ, има да направя нѣколко съобщения, на първо място за разрешениетъ отъ страна на председателството на нѣкога народни представители отпуски по домашни причини, а именно:

На г. Владимиръ Дамяновъ — 1 день;
На г. Григоръ Реджовъ — 3 дни и

На г. Цочо Братановъ — 4 дни.

Постъпили сж заявления за отпуски отъ нѣколко народни представители. Понеже съм исканитъ отъ тѣхъ отпуски се превишава компетенцията на председателството, ще трѣбва да разреши Народното събрание.

Народниятъ представителъ г. Никола Тарашмановъ иска по домашни причини единодневенъ отпускъ. Досега се е ползвавъ съ 20 дни отпускъ. Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни да се разреши на г. Никола Тарашмановъ искания отпускъ, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Григоръ Василевъ иска по домашни причини 6 дни отпускъ. Досега се е ползвавъ съ 48 дни отпускъ. Моля ония г. г. народни представители, които сж съгласни да се разреши на г. Григоръ

Василевъ исканиятъ отпускъ, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Въ бюрото на Народното събрание е постъпило законодателно предложение за отменение на закона за Столичната община, подписано отъ предвиденото въ правилника число народни представители.

Постъпило е питане отъ ломския народенъ представител г. Иванъ Руневски до г. министра на вътрешните работи и народното здраве досежно упражнявания тероръ въ Ломска окolia надъ всички опозиционери, като при това Социалдемократическата партия се третира като нелегална и била поставена подъ ударът на закона за защита на държавата. Това питане, съгласно правилника, ще се изпрати въ преписъ на г. министра, за да отговори.

Постъпило е питане отъ народните представители г. г. д-ръ Никола Сакаровъ и Тодоръ Страпчишевъ до г. министра на вътрешните работи. Питането се отнася до това, че въ гр. Трънца кооперация „Напредъ“ била запечатана, понеже властът е съмнена, че тя е клонъ отъ кооперация „Освобождение“, когато въ същност тя е била колективенъ членъ на кооперация „Освобождение“, споредъ израза на интерпелаторите, и участва въ кооперация „Освобождение“ съ колективенъ членски вносъ отъ 20.000 л. И това питане ще бъде изпратено на г. министра на вътрешните работи, за да даде надлежния отговоръ.

Постъпило е питане отъ народния представител г. Петко Д. Петковъ относно свободата на печата, въ което питане обръща внимание и иска отговоръ отъ г. министра на вътрешните работи, защо Обществената безопасност упражнявала цензорска мисия спръм печата. Той цитира писмото № 5.061 на Обществената безопасност, съ което последната съобщава на редакциите на вестниците, че ще следи съобразността на пропагандираниятъ идеи съ съществуващи закони въ страната. Също и това питане ще бъде изпратено на г. министра на вътрешните работи, за да даде отговоръ.

Г. г. народни представители! Следъ тия съобщения, които имахъ да направя, ще пристъпимъ къмъ първата точка отъ дневния редъ, а именно: докладъ на прошетарната комисия.

Докладчикътъ г. Христо Статевъ отсякства. Има думата докладчикътъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д. сг): Нѣмамъ докладъ.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата докладчикътъ г. Христо Манафовъ.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг): Ще докладвамъ по списъкъ II, № 288. — Постъпило е заявление отъ Димитъръ П. Петковъ отъ с. Тръстеникъ, Никополска окolia. Въ него тя излага, че презъ време на войната тя е била отпусната пенсия, като се е предполагало, че нейниятъ съпругъ е билъ безследно изчезналъ. Въпоследствие се оказалось, че съпругътъ ѝ не билъ безследно изчезналъ. Тя похарчила получената сума 2436 л. презъ време на войната, за да може да изхрани своето семейство. Днесъ, обаче, когато нейниятъ съпругъ се завърналъ, отъ нея се иска да върне обратно тази сума.

Комисията, като взе предъ видъ, че тази сума е изразходвана презъ време на войната отъ нейното семейство, което, както се вижда, е доста голъмо; че тя се намира въ едно лошо материално положение, взе решение да ѝ бъде оправдана тази сума. Ще моля Народното събрание да одобри това решение на прошетарната комисия,

Председателствуващ Н. Найденовъ: Понеже никой не иска думата, ще положа на гласуване решението на пропшетарната комисия.

Моля ония г. народни представители, които одобряват решението на пропшетарната комисия, въ смисъл да се опрости на Димитра Панталеева Петкова отъ с. Тръстеникъ, Никополска околия, сумата 2436 л., неправилно получена наследствена инвалидна пенсия, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг): Списъкъ IV, № 15. Строителният комитет на читалището-паметникъ „Отецъ Паисий“ въ гр. Самоковъ е подало молба до Народното събрание, съ която моли да му бъдатъ отпуснати 6.500 кубика дървенъ строителенъ материалъ, за да може да довърши наченатото читалищно здание.

Пропшетарната комисия препрати тази молба въ Министерството на земеделието и последното съ писмо повърши молбата, като съобщава, че това читалище-паметникъ, което е и едновременно паметникъ за падналите отъ Самоковска околия защитници на родината, заслужава да получи известно количество дървенъ материалъ, за да бъде довършено. Министерството, обаче, не се съгласява този размъръ да бъде 6.500 кубика, а да бъде само 2.000 кубика.

Следът като бѣ повърната преписката, комисията се събра, разгледа я и намѣри, че действително това читалище е днесъ единъ имотъ, който, недовършенъ, струва около 6—7 милиона лева, че съ недовършването му се рискува да бъде разсипанъ и че, следователно, ще тръбва да се даде единъ по-голямо количество дървенъ материалъ, намѣри, че може да се отпусне на строителния комитетъ за довършването на това читалище-паметникъ дървенъ строителенъ материалъ въ размѣръ на 5.000 кубика.

Въ молбата си строителниятъ комитетъ излага, че той е направилъ своята сметка за окончателното довършване на читалището „Отецъ Паисий“ и че това количество дървенъ материалъ, което той иска, ще му е едва достатъчно за да довърши читалището. Въпрѣки това, обаче, комисията намѣри, че 5.000 кубика сѫ достатъчни.

Председателствуващ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Алексовъ.

П. Алексовъ (с. д): Г. г. народни представители! На първо място като паметникъ у насъ е храмътъ-паметникъ „Александъръ Невски“ въ София, следъ него мавзолеятъ въ Плевенъ и, на трето място, като единъ паметникъ, който символизира голѣми събития, съврзани съ освобождението на България, съврзани и съ събития следъ освобождението ѝ — това е читалището-паметникъ „Отецъ Паисий“ въ Самоковъ. За изграждането на това читалище-паметникъ сѫ били взети две инициативи: една отъ граждани на Самоковъ и друга отъ военни чинове. Въпоследствие тия два комитета сѫ се обединили въ едно, събрали сѫ си средства и съ общи средства сѫ решили да построятъ, въмѣсто отдѣлно читалище и отдѣлно паметникъ, читалище-паметникъ. Читалището е построено — то е единъ хубавъ салонъ — но остава да се довърши втората част; остава да се облече това хубаво здание съ мраморни площи и да се напишатъ имената на падналите 4.500 български граждани въ войните презъ 1912/1913 г. и 1915/1918 г.

Азъ мисля, г. г. народни представители, че Народното събрание като иска да продължи онай подкрепа, която вече правителството е дало по-рано, и ако то иска да даде една подкрепа достатъчна, за да може да се довърши окончателно постройката на това читалище-паметникъ, за да не дойде до тамъ, че да остане една стена недовършена или недопокрита съ мраморни площи, за да не става нужда опре единъ пътъ Народното събрание да бъде съзирано съ този въпросъ, и понеже гражданинътъ сѫ дали каквото могатъ, военниятъ чинове — сѫщо, азъ мисля, казвамъ, че ние ще направимъ добре, ако увеличимъ тази помощ до онай размѣръ, въ който тя се иска отъ сметъния комитетъ на читалището-паметникъ „Отецъ Паисий“. Тъ искашъ въ своето заявление 6.500 кубика. Касае се да имъ сѫ даде този дървенъ материалъ, който тъ ще продадатъ за обработване и ще получатъ една сума общо единъ милионъ лева и чѣмъ — толкова, колкото имъ сѫ необходими, за да може да се доизкарва скончателно читалището-паметникъ „Отецъ Паисий“.

Моля, прочее, Народното събрание да приеме предложението, което правя, що въмѣсто 5.000 кубика да се отпуснатъ 6.500 кубика.

Председателствуващ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Владимиръ Молловъ.

В. Молловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Съображенията, които изложи г. Алексовъ, отговарятъ напълно на истината. Зданието е едва покрито и вътрешната му обработка съ дървенъ материалъ е току-що започната. Отъвнъ то е измазано, но има да се правятъ още извършено много работи, за да бѫде довършено. То е единъ паметникъ, който градътъ е решилъ да построи, въпрѣки голѣмото съпротивление на комунистите въ Самоковъ, които намираха, че съ това се засилва патриотическото чувство на гражданството отъ Самоковска околия. Смѣтъ, че предложението, което прави г. Алексовъ, да се удовлетвори искането на строителния комитетъ напълно, е едно предложение разумно и, макаръ че министерството не е дало свое съгласие, въвръмъ, че то въ края на крайната ще се съгласи, защото разликата не е много голѣма, и по този начинъ ще се реши окончателно въпросътъ и за Народното събрание.

Ще моля предложението на г. Алексовъ да се гласува така, както е направено, първи и г. докладчикътъ на комисията да се съгласи съ него.

Председателствуващ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Сава Савовъ.

С. Савовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Отъ дълго време, още отъ преди войните, гр. Самоковъ се мажи да направи едно читалище, обаче, поради бедността на града, пари не можаха да бѫдатъ събрани. Събра се една твърде нишожна сума. Следътъ довършването на Балканската война, офицерите отъ 22 полкъ решиха да образватъ единъ фондъ за поддръжане на сираците отъ войната. Всички офицери дадоха по една своя заплата за образуващето на този фондъ. Този фондъ въ продължение на 2—3 години дава помощи на бедните сираци. Ходиха отъ село на село, отъ кѫща на кѫща по време, когато се почватъ училищните занятия, или по случай на нѣкои празници, и даваха на бедните сираци дрехи, книги и т. н. По-нататъкъ въ този комитетъ влизаха и гражданинътъ. Почнаха да даватъ разни увеселения, да ходятъ по селата съ музика да събиратъ пари, и събраха една доста голѣма сума. Следъ порастането на децата фондъ се бѣше увеличилъ, и си остана така. Този фондъ въ последствие тръбаше да послужи за постройката на единъ паметникъ. Гражданинътъ помолиха офицерите да се съгласятъ да се съединятъ двата фонда, за да се направи единъ паметникъ-читалище. Почна се постройката на читалището. Даваха се помощи — правителството дава нѣколко пъти помощи, общината дава нѣколко пъти помощи, даже и комунистическата община даде помощи — но читалището не можа да се довърши. Сега сградата е построена, остава да се довърши вътрешно, а най-вече външно. Читалището е готово, паметникътъ не е готовъ; нищо нѣма на него, което да напомни, че това е единъ паметникъ за падналите войници.

Ето защо азъ мисля, че ще тръбва да се отпуснатъ напрѣмъ 6.500 куб. м. дървенъ материалъ, за да може да се довърши единътъ за винаги това читалище-паметникъ. Не отпуснемъ ли този материалъ, наново ще се предявятъ искания и ще тръбва пакъ да се сезирва Народното събрание. Заради туй азъ моля и настоявамъ да се отпуснатъ тѣзи 6.500 куб. м. дървенъ материалъ.

Председателствуващ Н. Найденовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ се съгласявамъ съ предложението, което се направи отъ г. Алексовъ и се подкрепи отъ г. Молловъ и г. Савовъ, и то по следните съображения. Паметникътъ-читалище, което се строи въ Самоковъ, не е едно обикновено читалище като тѣзи, които провинциалните градове строятъ. Това ще бѫде единъ паметникъ не само за града Самоковъ и за Самоковска околия, но за цѣлия български народъ. Самоковска околия роди Отецъ Паисий, който хърчи първата искра за събуждане на българската националност, и неговиятъ паметникъ въ центъра на околните съврзва съ имената на онѣзи, които за българската националност дадоха своя животъ. Така че въ той паметникъ, който се издига въ гр. Самоковъ, имаме съчетание на две идеи — културна и национална. Ето защо, г. г. народни представители, азъ моля да се приеме пред-

ложението на г. Алексовъ да се отпуснатъ 6.500 куб. м. дървень материјалъ за довършване на туй читалище-паметникъ.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Г. г. народни представители! Г. докладчикъ на комисията се присъединява къмъ предложението на г. Алексовъ, но понеже решението на комисията е друго, ще положа на гласуване преди всичко поправката, направена отъ народните представители г. г. Алексовъ, Молловъ и Савовъ.

Моля ония г. г. народни представители, които съмъ съгласни да се отпусне безплатно на читалището-паметникъ „Отецъ Паисий“ 6.500 куб. м. грубъ строителенъ и глиристиченъ дървень материјалъ отъ държавните гори въ Самоковска околия за целите, посочени въ заявлението на строителния комитетъ при същото читалище-паметникъ, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Ще се докладва заявление № 27 отъ същия списъкъ IV.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг): Постъпила е молба до Народното събрание отъ Иванка К. Малкова и дъщеря ѝ Надя К. Малкова, отъ гр. Пловдивъ, които излагатъ следното. XIX-то обикновено Народно събрание трета редовна сесия, въ 15. заседание, е отпуснало на наследниците на покойния Константинъ Малковъ 300 л. месечна народна пенсия за заслугите, които той е ималъ къмъ нашата страна, обаче Министерството на финансите се формализирало, като заявило, че не съмъ указаны имената на наследниците, които трябва да получаватъ тази пенсия. Затова тъ молятъ въ решението на Народното събрание да се упомене изрично, че отпуснатата пенсия ще се получава отъ съпругата на покойния Константинъ Малковъ.

Профетарната комисия, като разгледа тая молба, намърти, че тя може да бъде уважена и реши: отпуснатата съмъ решение на XIX-то обикновено Народно събрание, трета редовна сесия, въ 15. заседание, държано на 15 ноември 1922 г., на наследниците на покойния Константинъ Малковъ народна пенсия, въ размѣръ на 300 л. месечно, да се счита отпусната на Иванка К. Малкова, съпруга на същия К. Малковъ, живуща въ гр. Пловдивъ, и то отъ дения на цитираното по-горе решение.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Понеже нѣма никой записъ да говори, ще положа на гласуване решението на профетарната комисия по искането на Иванка и Надя К. Малкови. Решението на комисията е следното: (Чете) „Отпусната съмъ решение на XIX-то обикновено Народно събрание, трета редовна сесия, въ 15. заседание, държано на 15 ноември 1922 г., на наследниците на покойния Константинъ Малковъ народна пенсия, въ размѣръ на 300 л. месечно, да се счита отпусната на Иванка К. Малкова, съпруга на същия К. Малковъ, живуща въ гр. Пловдивъ, и то отъ дения на цитираното по-горе решение.“

Моля ония, г. г. народни представители, които съмъ съгласни съмъ това решение на профетарната комисия, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Ще се докладва прошение № 31 отъ същия списъкъ IV.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг): Постъпило е до Народното събрание заявление отъ Анастасия Захари Стоянова отъ гр. Русе, съпруга на покойния Захари Стояновъ, съмъ което можи да бъде увеличона отпусната ѝ народна пенсия отъ 200 л. месечно, тъ като тази пенсия е недостатъчна да може да се препитава.

Комисията, като разгледа заявлението и като призна, че действително покойниятъ Захари Стояновъ има голъми заслуги къмъ нашата родина, намърти, че неговата съпруга може да получава по-голяма пенсия и затова реши да ѝ се увеличи пенсията на 600 л. месечно.

С. Костурковъ (д. сг): Малко е — 1.000 л. да бъде.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Сребърниковъ.

Н. Сребърниковъ (д. сг): Азъ правя предложение, народната пенсия на Анастасия Захари Стоянова да бъде увеличена на 1.000 л.

А. Уромовъ (д. сг): На коя?

С. Костурковъ (д. сг): На дъщерята на баба Тонка.

А. Уромовъ (д. сг): На жената на най-голъмия псувачъ на руския царъ.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Ония г. г. народни представители, които съмъ съгласни да се увеличи на 1.000 л. месечно народната пенсия на Анастасия Захари Стоянова, отъ гр. Русе, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Ще преустановимъ доклада на профетарната комисия, за да отговори г. министъръ на вътрешните работи на ибко питания, следъкоето ще продължи пакъ докладътъ на профетарната комисия.

Най-напредъ г. министъръ на вътрешните работи ще отговори на питанието на народния представител г. д-ръ Александър Гиргиевъ.

Обаждатъ се: Отсътствува.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Тогава г. министъръ ще отговори на питанието на народния представител г. Владимиръ Поповъ.

Има думата народниятъ представител г. Владимиръ Поповъ да развие своето питане.

В. Поповъ (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Нѣкога когато България пъшкаше подъ тежката управа на една тъмна обществена сила, у настъ, единъ общественъ деецъ въ подземието на Черната джамия бѣше малтретиранъ и битъ. За честта на България, той отрече да признае истиността на този фактъ предъ представителите на чуждия печат и завърбче съ себе си въ гроба срама на туй нечувано по своята мерзостъ действие.

На 2 май т. г. представител на висшата административна властъ, единъ околовски началникъ, не предизвиканъ съмъ нищо, само затова, че му съмъ искано обяснение за причините на арестуването на 20 души селяни отъ неговата околия, е ималъ дързостъта да малтретира единъ народенъ избранникъ.

Д. Митовъ (д. сг): Вие съвта изтрепахте презъ ваше време.

В. Поповъ (з): Вие поне не тръбаше да малтретирате. Азъ въ питамъ тогава: въ името на какво сте дошли, ако се повтаря тъмната епоха на Стамбалийски? Азъ искамъ да ми отговорите на този въпросъ.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. сг): Не сте Вие, който тръбва да плачете.

Т. Димитровъ (с. д): Тръбва да се засрамите, щомъ това е фактъ.

В. Поповъ (з): Въ стръмната пътека на живота, г. г. народни представители, човѣкъ понѣкога действително изпитва страшни моменти. Познавамъ минути на пълна готовностъ, на лично самопожертвува, изпитвай съмъ моменти на готовностъ, на лично себетрещание. Презживѣлъ съмъ тѣзи минути, презживѣвали сте ги и вие — лошата участь на България ни научи да бѫдемъ новече мѫже. Но съществува едно чувство, болкитъ отъ което съмъ непоносими. Туй чувство, пълни и прелива душата ми, когато искамъ да изкажа паболълото до смърть негодуване отъ срамния фактъ, който изнасямъ предъ въстъ.

Въ вѣка на свободата, въ ерата на пълното тържество на политическата демокрация, избраници народни се малтретиратъ и биятъ като последни добитъци. Правото на личната свобода, осветена отъ конституцията и отъ законы на тази страна, се отхвърля и се тѣжче отъ представителите на изпълнителната властъ, отъ ограничъ на управата.

Г. г. народни представители! Днитъ за избори, посвѣти за упражняване свещеното право на гражданина, свободно да изказва своята воля, съмъ превърнати, за голъмо съжаление и за голъмъ срамъ, на дни на тежко изпитание. Нѣкога поколѣнието ще чете хрониката на тази епоха и ще се черви, че въ днитъ на управата на елитата на българския умъ, понятието за личната неприкоснливостъ на българския гражданинъ, уви, на избраника народенъ, е стояло по-долу, отколкото понятието на обикновената, на дѣлничната, на мръсната партизанска и котириня смѣтка.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. сг): Ама Вие за режима на Стамбалийски ли приказвате?

В. Поповъ (з): Азъ говоря за въстъп. — На туй нещастно поколѣние ние можемъ да оставимъ само този срамъ, че сме си позволили да завъдимъ администрация, която да си позволява да малтретира единъ народенъ избранникъ.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. сг): Запазете спокойствие.

В. Поповъ (з): Вие запазете малко по-голямо спокойствие.

Д-ръ Н. Колушевъ (д. сг): Ние бѣхме бити и тамъ, кѫдето вие стоите сега.

В. Поповъ (з): Не съмъ билъ на позициите на тѣзи, които сѫ ви били. Азъ съмъ билъ битъ повече, отколкото въстъп. Когато Стамболовъ разиграваше своя конъ на луда и бѣсна политика, не вие, а азъ бѣхъ човѣкъ, който бѣше вързанъ и носенъ отъ градъ на градъ. Вие, може-би, сте стояли въ кѫщата си тогава, когато мене ме гониха, биха и арестуваха.

Г. г. народни представители! Съ този активъ азъ мога да се похвала — позволете ми тази нескромностъ. Но кѫдето вие задавате този въпросъ, като виждамъ какво още ви вълнува, азъ ви питамъ: какво научихте досега? Не това ли, че животът е колело? Съ тази срамна философия на живота ние пишемъ историята на България. Животът е колело, животът се повтаря! Ако устата много говорятъ и се чува истината — запушете ги съ пъсъчна торба! Ако много същти и позорът ще се види — уgasете същти! Това бѣше вчера, това, за голямо съжаление, е и днесъ.

Г. г. народни представители! Познавамъ една страна, въ обществените създѣни на която не може да видите нико една политическа трибуна. Тамъ мястото на народния трибинъ е замѣстено съ стражаръ и народътъ се разкарва по тѣмните и срамните пътеки на невежеството и заблудението. Познавамъ една страна, кѫдето животът е сътълба — качватъ се съ триумфъ, понѣкога и съ кръвъ, но слизатъ винаги съ позоръ. Познавамъ една страна, кѫдето съединението не прави силата, а прави насилие, кѫдето съединението се прави съ насилие. Въ тази страна невежеството и умѣнье не се различаватъ едно отъ друго. Тази страна е България отъ вчера и днесъ.

Не ми липсватъ думи да изразя мжката, която гнети душата ми при това срамно и твърде рѣдко по вида си дѣяніе, но спира ме съзнанието, че всяка дума, казана повече, е единъ отровънъ хайпъ повече не толкова за настъ, колкото за тѣзи, които идатъ подиръ настъ. Спира ме усъщътъ на гражданина, който съзнава, че трѣба да живѣе не толкова въ днитѣ на собствения си животъ, колкото въ паметъта на тѣзи, които идатъ следъ него. Разирате ли какво искамъ да ви кажа?

Нѣкой отъ говористите: Нищо не разбираме.

В. Поповъ (з): Г. г. народни представители! Гордостъта на всяка нация черпи своите сили отъ заветите на миналото. Ние сме изгубени, ако не съзаемъ, че утрешиятъ денъ ни чака единствено и изключително само съ присъда. За този народъ ще се сломятъ всички надежди, ако единъ подиръ другъ строителитъ на България търпятъ все по същата пътека, въ която грѣхътъ стои предъ закона. Ако това, което изнесохъ предъ васъ, г. г. народни представители, бѣше лично дѣло на нѣкакъвъ околийски началникъ, или не, ако то бѣше продиктувано лично отъ министра на полицията, не, но ако то бѣше система само на тази управа, имайте моята честна дума — дума не бихъ обелилъ. Не лично дѣло бѣше то и не система само на тази управа е то — то е историята на България, на колко вие сте строителитъ. И затуй, заподо туй е тѣй, азъ ще ви запитамъ: докога ще трае това?

Истерзаниятъ български народъ, непрекъснато 14 вѣка подъ тиранията на царе, боляри, гърци, турци и татари, нѣкой денъ ще осъмне ли свободенъ, истински свободенъ, ще престане ли да се върти колелото на неговата лоша участъ и на това да се смѣня тиранията му съ робството, робството му съ тирания? Туй ви питамъ азъ. Защото работниятъ добитъкъ на цѣла България днесъ не е нищо друго, г. г. народни представители, освенъ една изборна тълпа, която камшикътъ на полицията разкарва тамъ, кѫдето иска, а урнитѣ, посветени за упражняване на свещеното, върховно право на гражданина, сѫ превърнати на стадиумъ, дето флагрантно и цинично се фалшифицира народниятъ вотъ.

Ние питамъ: кѫде ще свърши всичко туй? Ако трѣбаше да се повторя тѣмната епоха на вчерашния денъ, ако трѣбаше да се повторя терорътъ и насилието отъ времето на Стамболовъ, ние ви питамъ: защо дойдохте? Ако пакъ трѣбаше да се пълнятъ затворите съ невинни хора, да се разкарватъ гражданинъ по затворите, ако трѣбаше пакъ да се атентира срещу личната свобода на българския гражданинъ и неговата неприкоснovenностъ, ние ви питамъ: защо дойдохте?

Д. Бошняковъ (д. сг): Да се боримъ срещу демагогията.

Министъръ-председатель А. Ц. Цанковъ: За да ви туримъ на място — затова дойдохме.

В. Поповъ (з): Вие поставете най-напредъ себе си на място. — Ние ви питамъ, г. г. народни представители отъ большинството: какво ви възхновяваше презъ ноцата срещу 9 юни, та туй лесно оправдавате интендантъ, по които ходите?

Председателствуващъ Н. Найденовъ: (Звѣни) Г. Поповъ, времето ви се свърши.

В. Поповъ (з): Ние ви питамъ: въ името на какви върховни отечествени, племенни интереси вие изключвате правото за тази страна? (Сочи лѣвницата)

Председателствуващъ Н. Найденовъ: (Звѣни).

Министъръ-председатель А. Ц. Цанковъ: Имате конкретно питане — по него говорете.

В. Поповъ (з): По питането говоря и ви задавамъ въпросъ — отговорете ми. Азъ знамъ, че това не е лично дѣло на министра на вътрешните работи; знамъ, че това не е дѣло само на тази управа; знамъ, че то е дѣло на лопата участъ на България и ви задавамъ на всички ви този въпросъ. (Възражения отъ говористите). Азъ ви питамъ: кое мирно средство използвахте, та се оказа така недостатъчно, че за да се установи правовиятъ редъ въ тази страна трѣбаше да се малтретира единъ народенъ избранникъ?

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Моля, г. Поповъ, обрнете внимание на думите ми. Времето за питането Ви изтече.

В. Поповъ (з): Още две думи имамъ да кажа — Хлѣбъ ли ми дадохте на този народъ, че той ви ухапа ржката и не ви благодари? Сълзитъ ли ми изтрихте, та остана неблагодаренъ? Отговорете ми на този въпросъ.

Нѣкой отъ говористите: Вие декламирате.

В. Поповъ (з): Не декламирамъ, а ме боли и отъ срамъ не мога да изкажа своето възмущение.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата г. министъръ на вътрешните работи.

Министъръ И. Русевъ: Г. г. народни представители! Народниятъ представителъ г. Поповъ е отишъл въ кабинета на околийския началникъ въ Варна и съ влизането си му е отправилъ следующите думи: „Гочевъ! Калво търсятъ нашите хора тукъ? Вие съ тѣзи арестувания правите гешефти: чакате да идватъ адвокатътъ за да ги освобождаватъ и да делатъ парите“. Излишно е да се говори по-нататъкъ какъвъ край трѣбва да е вземалъ този разговоръ, когато влиза единъ господинъ, макаръ и съ качеството си на народенъ представителъ, и се обръща къмъ околийския началникъ да го обвинява въ рушети, въ престъпления. Изиска се особено голямо спокойствие, ако шеете донѣхдите и липса на чувство на честь, за да стон човѣкъ хладнокръвно срещу такова обвинение. Азъ ви моля, г. г. народни представители, да вѣрвате, че азъ не съмъ съгласенъ съ побоищата, не съмъ тѣхънъ почитателъ, но не мога да искамъ отъ всички човѣкъ да нѣма нерви, и да стон спокойно, когато го обвиняватъ въ рупитети.

По-нататъкъ г. Поповъ казва, че е битъ, а околийскиятъ началникъ казва, че той е билъ ударенъ съ чадъръ отъ г. Попова.

В. Поповъ (з): И Вие твърдите това, г. министре!

Министъръ И. Русевъ: Следва да заключимъ, че този разговоръ е довелъ до оня разрывъ, който е естественъ. Азъ обръщамъ внимание на г. Попова, че ако той не сдържа думитѣ си и не иска да уважава другитѣ, а него да уважаватъ, единъ денъ може да се намѣри предъ нѣщо пострашно, защото високо възпитаниятѣ хора на такива обиди отговаряятъ и съ куршумъ.

Азъ искахъ да вървамъ въ думитѣ на г. Попова, който отказва да е удариъ околийския началникъ; допускъ, че той е биль бить. Но за да дойде работата до този край ми свидетелствува миналото на г. Поповъ. Когато г. Стоенчевъ презъ м. мартъ 1922 г. свика събрание въ Варна, г. Поповъ бѣше организаторъ на онай шайка, която нападна събранието и искаше да го разтуря, като отправя най-мръсни думи по адресъ на единъ човѣкъ, какъвто е г. Стоенчевъ. Изглежда, че г. Поповъ, който произхожда отъ една партия, началата на която съ терорътъ, безобразията и похищениета на свободите, още не се е оправилъ и е мислилъ, че на среща си има дружбашки околийски началникъ. Ако околийскиятъ началникъ въ Варна би търпѣлъ спокойно да го нарече рушвачия, като търпи ударитѣ отъ чадъра на г. Попова, азъ щѣхъ не само да го уволня, но да го изхвърля отъ околийското управление. Ако искахъ да бѫдемъ уважавани, длъжни сме и ние да уважаваме другитѣ.

Достойнството на народния представителъ — и азъ имамъ честта да бѫда такъвъ — е твърде високо; именно заради туй той трѣбва да умеє да се побеждава, да се сдържа, да си изработи езикъ и когато влѣзе въ една държавна канцелария, да влѣзе почитателно и да избира думи, съ които да изкаже своите болки, да изкаже своето мнение. Въ сѫщия този денъ, малко следъ тази печална слuchка, въ кабинета на окръжния управителъ въ Варна сѫ били народните представители г. г. Влайковъ, Ради Василевъ и Петровичъ. Окръжниятъ управителъ ги помолилъ да изследватъ слuchката. Това нѣщо свидетелствува, че администрацията не се е бояла отъ разследване. Окръжниятъ управителъ ми каза, че г. Влайковъ му казалъ: „Нѣма нужда, азъ познавамъ нашите нрави. Такива сѫ тѣ“.

Т. Влайковъ (д. сг): Азъ нѣмахъ време да направя тая анкета.

Министъръ И. Русевъ: Може и така да е.

Въ заключение: азъ съжалявамъ за слuchката. Тя ще се отнесе до прокурора и сѫдътъ ще си каже думата. И азъ ви правя декларация, че въ зависимостъ отъ това, което сѫдътъ ще изкара, азъ ще изпълня дълга си къмъ околийския началникъ, а по отношение на г. Поповъ, който си позволява да ругае по подобенъ начинъ и да вдига чадъръ срещу околийския началникъ, направете онова, което намѣрите за нужно. (Ръкоплескане отъ говористите).

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата за петь минути г. Поповъ, за да каже доволенъ ли е отъ отговора.

В. Поповъ (з): По този отговоръ азъ не бихъ искалъ да кажа нито една дума. Не очаквахъ подобенъ отговоръ.

Г. г. народни представители! Г. министъръ на вътрешните работи ни съветва, когато отидемъ въ едно държавно учреждение, да бѫдемъ по-почтителни. Мене ми казаха друго нѣщо, когато искахъ да отида при околийския началникъ: „Вземи съ себе си свидетели, вземи съ себе си хора, които да те бранятъ отъ околийския началникъ“. Дощло е време, когато ще трѣбва да се явявамъ предъ околийскиятъ началници съ свидетели не, съ адютанти, които да ни пазятъ.

Не е вѣрно, че трѣбва да бѫдемъ почитителни, когато ходимъ при тоя околийски началникъ. Разбрахъ, че приятелитѣ, които ме съветваха да взема свидетели, сѫ били прави. Обаче, азъ не можахъ да допусна, че въ едно околийско управление представителъ на административната власт може да посегне върху личността на единъ народенъ избранникъ и отидохъ самитѣ — това не допускахъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Обяснете защо е посегналъ.

В. Поповъ (д. сг): Азъ ще Ви кажа защо е посегналъ. Недейте ме дразни. (Възражения отъ говористите)

Нѣкой отъ говористите: Вие сте готовъ да се биете съ цѣлата Камара.

В. Поповъ (з): Г. г. народни представители! Азъ нѣма да отговарямъ на васъ, а ще отговоря на г. министра. Трѣбва да се отиде да се спасятъ 20 души солдати отъ околията, които околийскиятъ началникъ бѣше довелъ 1—2 дни преди изборите, за да отсѫтствува преди изборите отъ своите села. Азъ разбираамъ — ще кажа и азъ, какъто и г. Влайковъ — лоши български нрави! Но съ думитѣ, съ които влѣзохъ при околийския началникъ, той не бѣше предизвиканъ съ нищо. И азъ съжалявамъ, че г. министъръ не иска да върва на моята думи, че азъ не съмъ посегналъ съ нѣкакъвъ чадъръ, защото не съмъ посегналъ и нѣмахъ намѣрение да посѣгамъ. Ако азъ искахъ да се справя съ този околийски началникъ, лично, азъ щѣхъ да отида при прокурора и да искахъ да възстанови правото въ тая страна. Азъ съмъ таахъ, че съ добритѣ думи, които ще му кажа, ще му повлияя, за да не става нужда да се спасяватъ тѣзи хора чрезъ прокурорската власть.

Но не е тамъ въпросътъ. Въпросътъ е тамъ, че околийскиятъ началникъ, който бѣше толко отвѣтственъ отъ обстоятелството, че въ Варненската околия шансътъ за една абсолютна победа на правителството въ избора бѣше изключенъ, трѣбва да докаже на своите патрони, че той заслужава да стои на тази служба, защото положението му бѣше разплатено. Той посегна върху мене и ме малтретира, а не е вѣрно, че азъ съмъ го биль предизвикаль.

Отъ този възгът отговоръ азъ вадя заключение, г. министре, че вие тажите по едни пътеки, които ще ви закаратъ на едно място, отъ кѫдето ще се дадатъ доказателства, че властта става една сигурна обществена опасностъ.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Г. министъръ на вътрешните работи ще отговори на питането на г. Петъръ Алексовъ.

Имате думата, г. Алексовъ, да развиете своето питане.

П. Алексовъ (с. д.): Г. г. народни представители! На 3 априлъ т. г. околийскиятъ началникъ въ Горна-Джумая е искалъ да говори по телефона съ София. Въ продължение на цѣлия денъ линията между София и Горна-Джумая е била повредена. Той като е мислилъ, че виновни, за да не може да говори съ София по телефона, сѫ дежурните телефонисти, отива вечеरта въ телеграфната станция и нанася побой съ бичъ на дежурните телефонисти и на дежурните телеграфисти. Въ официалната телеграма на телеграфната станция се казва следното: (Чете) „Спонци около часа 21 горноджумайскиятъ околийски началникъ Алексиевъ, придруженъ отъ началника на окръжното бюро за обществена безопасностъ Ивановъ и Св. врачикиятъ кметъ Зисо Поповъ, подъ предлогъ, че не му било дадено телефонно съобщение за разговоръ съ София, съ които презъ цѣлата денъ не сме имали съобщения, понеже веригата е била повредена между Дупница и София, и че телефонистътъ ни били пъвли въ телефонната стая, нанесълъ въ телефонната стая побой съ бичъ надъ дежурния телефонистъ А. Илиевъ и намирашъ се по това време тамъ Борисъ Бобошевски, телефонистъ, Давидко Чергарски, надзорникъ, и Филипъ Иосифовъ, пощалионъ, а отъ тамъ отишълъ въ апартната стая, дето къмъ дежурния телеграфистъ Н. Васевъ се обърналъ съ грубости и замани, което разтръгвило и уплашило Васева“ и т. н.

Г-да! Има да ви припомня, че въ времето на дружбашите тогавашните градоначалникъ г. Прудкинъ по сѫщия начинъ бѣше отишълъ въ Софийската телефонна станция и бѣше нанесълъ побой надъ една телефонистка, и когато началникътъ на станцията, дошлиятъ да даде медицинска помощъ лѣкаръ и главниятъ директоръ, тогава Тодоръ Милковъ, сѫ се застъпили да не буйствуватъ, но на тѣмъ да каже отъ какво се оплаква, за да се накаже виновниятъ, ако има такъвъ, той тогава арестува главниятъ директоръ. За съжаление и следъ 9 юни не е този единственъ случай. Единъ — съжалявамъ, че не знаехъ, че сега г. министъръ ще отговори на моето питане, което е много отдавна депозирало за да си взема бележкитѣ — не мога да си спомня името му сега, офицеръ отъ комендантството, като искалъ телефоненъ постъ и като не можалъ на време да получи връзка — нѣма да ви казвамъ причините за голѣмитѣ неуредици въ телефонната служба — отива въ телефонната станция и пита коя е дежурната на номеръ еди-кой-си. Казватъ му колъ е била и той съ пленници нанася побой на дежурната телефонистка. А следъ това

какво се указва? Указва се, че той събркалъ номера, за-
бравилъ го, когато искалъ да му покажатъ дежурната
телефонистка, и той напестъ побой на друга вместо на
виновната, ако въобще е имало нѣкакъ виновенъ. Завело
се следствие и въ края на краищата дежурната телефони-
стка излѣзла виновна, а побойникъ останалъ нена-
казанъ.

По-недълъжно тъзи случаи се повтарятъ, азъ не можахъ да
се въздържа да не отправя това питане къмъ г. министра
на вътрешните работи, за да ни каже какви мѣрки е
взелъ за да забрани на своите подводомствени органи,
където и да се намиратъ тѣ, да отиватъ въ телеграфните
или телефонните станции и да биятъ персонала. Този на-
чинъ на разправление, гдѣ, е единъ варварски начинъ, неза-
коненъ, бруталентъ и пакостенъ за тази служба. Тъзи отноше-
ния съ персонала караъ последния да стои постоянно подъ страхъ и когато има да услужва на нѣкакъ
полицейски органъ, да изоставя всичката друга работа
само и само да услуги на този полицейски органъ. Чино-
вниците сѫ смутени, не сѫ спокойни въ работата си и
не могатъ да отговарятъ редовно на онѣзи абонати, които
въ сѫщото време се обаждатъ и искатъ нѣкакъ телефоненъ
пощъ.

Д-р Н. Колушевъ (д. сг): Изглежда, че Вие сте говори-
ли по телефонъ въ България.

П. Алексовъ (с. д): Имамъ, г. г. народни представители,
преписъ отъ едно писмо на министра на железниците г.
Молловъ, отправено до г. министра на вътрешните ра-
боти по поводъ случката въ Горна-Джумая. Въ това писмо
се каза, че било донесено отъ Министерството на желез-
ниците и на прокурора при Горно-джумайския окръженъ
съдъ да заведе следствие. Трѣбва да ви кажа, обаче, че
г. Молловъ не е изпратилъ това писмо и санкция за извър-
шеното престъпление не съмъ научилъ да е наложена.
Надѣвамъ се, че г. министъръ на вътрешните работи
ще изпълни своя дѣлгът, за да даде прѣмъръ и поука
на своите органи какъ трѣбва въ подобни случаи да
постъпватъ. Ако обаче той съмѣта, че на околийските на-
чалници — както за жалостъ преди малко констатирахме
това — е позволено да биятъ, то е вѣче друга работа.

Председателствующъ Н. Найденовъ: Има думата
г. министъръ на вътрешните работи.

Министъръ И. Русевъ: Г. г. народни представители!
Не само на околийските началници, но и на който и да е
носителъ на държавна служба не е позволено нито да
бие, нито да биде грубъ. Но трѣбва да отбележа печалния
фактъ, че тия случаи сѫ последица на нашите нрави. Ние,
българитѣ — нѣма защо да го криемъ — сме груби, и въ
думитѣ си, и въ жестокетѣ си, и въ прикашитѣ си, и въ
обноситѣ си, и въ носене на службата си.

Ц. Братановъ (с. д): Който е грубъ, да отиде да пасе
овце.

Министъръ И. Русевъ: Груби сѫ и държавните служи-
тели, груба е и срѣдата. Не можемъ да искаме ние отъ
служителите на държавата да бѣдатъ нѣщо по-хубаво отъ
онази срѣда, изъ която ги вземаме. Ние сме груби навсъ-
кѫде и тая грубост е която и измѣжду постоянно, тя е която
прави и живота ни по-темѣтъ. Тази грубостъ е, ако щете,
и причина за тъзи побоища, които сѫ станали и въобще
за всички недоразумѣния, които ставатъ. Ние, българитѣ,
щомъ като малко-много се облѣчимъ въ власть, като че ли
се освобождавамъ отъ длѣжността да бѣдемъ почтени,
когато би трѣбало да бѣдимъ обратното: колкото
по-високо стоишъ, толкова по- внимателенъ трѣбва да
бѣдешъ, и въ думитѣ и въ действията си къмъ по-млад-
шите. Тамъ е, ако щете, аристократизътъ на възпита-
нието: да бѣдемъ горди, безъ да бѣдемъ надмѣни. А ние,
като се облѣчимъ въ власть, забравяме да бѣдемъ почтени
и искаме всички около насъ да треперятъ. Никой не трѣбва
да си позволява да бие, но и никой гражданинъ като влизи
въ канцелария или учреждение не бива да мисли, че влизи
при роби, а трѣбва да знае, че влизи при хора, на които
дѣлжи почитъ, уважение и внимание.

Избухването на скопийския началникъ, за да удари
нѣколко пѣници на единъ чиновникъ въ пощенската
станция е пакъ вследствие арогантността, присъща на
всички ни безъ изключение. То не е нѣщо случайно; то
се дѣлжи на поведението на чиновниците, които сѫ постра-
дали. Тъзи чиновници, включително и началникъ на

станцията, се отличавали съ типична небрежностъ къмъ
своята длѣжностъ. Тѣ сѫ станали пословични за гражда-
ните въ Горна-Джумая. И бившиятъ кметъ и гражданитъ се
оплакватъ отъ поведението на тѣзи чиновници. Между
другото тѣ и пиянствували. Има свидетели, които
сѫ ги виждали да падатъ по коридорите, па дори и въ
рѣката отъ пиянство. Тѣ сѫ устроили веселби въ пощен-
ската станция и сѫ принуждавали и председателътъ на
съда и прокурорътъ, които сѫ на горния етажъ, да слизатъ
долу при тѣхъ, за да ги усмиряватъ.

П. Алексовъ (с. д): Уволнете ги.

Министъръ И. Русевъ: И началникъ на гарнизона се
оплаква, оплаква се и околийскиятъ началникъ отъ това
тѣхко поведение. Окръжниятъ управителъ на нѣколко
пти, когато е билъ въ Горна-Джумая, е викалъ при себе
си началника на станцията и го е молилъ да въведе въ
тая станция рѣдъ. Който поисква линия, отъ станцията му
отговарялъ или че е заета линията, или пѣкъ че е прекъс-
ната, или че не е сега време и т. н. Имало е случаи, когато
нѣкакъ, следъ като се озѣбї, веднага да му дадатъ
линия и да се указва, че линията е здрава, макаръ че
преди нѣколко минути му сѫ казали, че линията е повре-
дена, каквътъ е и този случай.

Същия денъ се получило въ околийското управле-
ние сведение, че Пандурски се върти съ четата си около
нашата граница и мисли да мине у настъ. Околийскиятъ
началникъ поискъ нѣколко пти линията: за Петричъ,
за София, за да съобщи на окръжния управителъ, да
съобщи въ Вътрешното министерство. Отговарялъ му, че
линията е скъсана, а въ туй време той дочува мандолина
да свири, женски гласъ, смѣхове и веселби.

П. Алексовъ (с. д): Това не възможно, г. министре! (Въз-
ражения отъ говориститѣ)

Министъръ И. Русевъ: Азъ не защищавамъ околий-
ския началникъ, г. Алексовъ, за мене сѫ еднакво скъди и
околийскиятъ началници, и чиновниците; тѣ сѫ все представители
на нациите прави и на службите въ държавата.

Х. Христовъ (с. д): Трѣбва и кючекъ да е имало, г. ми-
нистре! Сигурно и кючекъ е имало!

Председателствующъ Н. Найденовъ: (Звѣни) Моля Ви,
г. Христовъ, нѣмате думата.

Министъръ И. Русевъ: Г. Христовъ! Имаю е.

Х. Христовъ (с. д): И кючекъ!

Министъръ И. Русевъ: Да, имало е!

Х. Христовъ (с. д): Смѣшни работи!

Министъръ И. Русевъ: Имало е! Почакайте малко! —
Околийскиятъ началникъ става и отива самъ въ пощен-
ската станция. Азъ ви повторямъ, за мене сѫ еднакво
скъди всички държавни служители.

Х. Христовъ (с. д): Той трѣбва да е завидѣлъ тогава,
че е отишъл тамъ!

Министъръ-председатель А. Ц. Цанковъ: Ако сѫдишъ
по себе си, възможно е.

Министъръ И. Русевъ: За мене сѫ еднакво скъди и
околийските началници, и чиновниците отъ пощенската
станция. Тѣ еднакво представляватъ нравствения образъ
на нашата държава. За мене е желателно да има навсъ-
кѫде добри околийски началници. Азъ не вземамъ стра-
ната на околийския началникъ противъ пощенските чи-
новници, или обратното.

И за този недѣлъ — отклонявамъ се отъ въпроса — да
дѣлимъ мѣдънъ между различните ведомства, нѣколко
вече заповѣди съмъ давалъ на окръжните управители, да
правятъ, да струватъ — да изчезнатъ. Защото и това е
единъ лоша черта въ нашите учреждения: десетъ ведом-
ства, десетъ мѣдънъ делятъ, кой да дѣлъ прѣвенство, и
се карать и се излагатъ предъ хората.

Околийскиятъ началникъ отива въ пощенската станция
и заварва следующата картина: двама отъ чиновниците
държатъ слушалките, единътъ свири на мандолина, . . .

Х. Пуневъ (с. л): Другият на китара!

Председателствуващъ Н. Найденовъ: (Звъни) Моля Ви се!

Н. Рачевъ (д. сг): По-прилично се държъ тамъ бе! Какво се хилишъ?

Министър Я. Стоенчевъ: (Къмъ Х. Христовъ) Характеристиката, която дава г. министърът на вътрешните работи, се отнася и за Васъ, види се, защото нѣмате достатъчно възпитание.

Министър И. Русевъ: Когато ние говоримъ сериозни работи тукъ, Вашето поведение свидетелствува, че и онова, което е станало тамъ, е възможно.

Отъ говориститъ: Много право! (Ръкоплъскания)

Х. Пуневъ (с. д): Г. министре! Вие разправяте легенди!

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Моля, седнете си на мястото тамъ. Единъ народенъ представител тръбва да се държи по-сериозно.

Д-р Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Какъ не Ви е срамъ да прекъсвате! Ние изслушахме г. Алексовъ както тръбва.

Министър И. Русевъ: Нѣкой си Йосифовъ танцуvalъ, а четвъртиятъ дежуренъ телефонистъ се любувалъ на тая картина.

П. Деневъ (д. сг): Значи, той представлявалъ публика!

Министър И. Русевъ: Почти всички клани на нумератора били паднали. Вие подчертавате тукъ съ вашето държане за липшена пътъ, че действително онова, което е станало тамъ, е възможно. И ако това става тукъ, тамъ можемъ да очаквамъ да стане нѣщо много повече отъ това, което вършите тукъ.

Х. Пуневъ (с. д): Какво вършимъ ние тукъ?

Министър И. Русевъ: Вашите алострофи тукъ съ потвърждение на онова, което е вършено тамъ. Азъ така го разбирамъ. Вие искате непремѣнно да изкарате околийския началникъ виноватъ, а азъ искамъ нито него да управя, нито другитъ.

Х. Пуневъ (с. д): Каките тогава кой е виновенъ.

Министър И. Русевъ: Чакайте малко! Вие искате непремѣнно по вашему да стане, а не иначе. — Околийскиятъ началникъ се обръща и ги пита: „Какво правите вие тукъ?“ — „Пътъ си“, казаватъ. — „Сега време ли е за туй“. Единъ отъ чиновниците, Бобошевски, му отговаря: „Това е наша работа“. Тогава околийскиятъ началникъ си позовлява онова, което не е тръбвало да си позволи и за което той тръбва да бѫде осъденъ: удри на единого два-три пlesника, всички се разбъзватъ; обръща се къмъ дежурния: „Дайте ми линията за София“. Той му казва: „Линията е скъсана“. Спълашва ги за да му се даде веднага линията; веднага се дава и се започва разговорътъ. Какво свидетелствува туй?

Отъ говориститъ: Позоръ!

Министър И. Русевъ: Тая картина, г-да, която ви нарисувахъ, е картина срамотна за напитъ държавни служители...

Отъ говориститъ: Много върно!

Министър И. Русевъ: ... тя е картина срамотна и заради всички ни. Но съгласете се — и вие живѣете въ тая страна — че туй нѣщо е ставало и, за голѣмо съжаление, става и днесъ, и че не така лесно ще можемъ да изкорелимъ опороченитъ прави отъ министрата. Не се самообъщавамъ, че и утре не ще имаме една такава печална картина, защото съ магическа пръчка не се лѣкуватъ правитъ. Дайте съдействие, и тукъ, и въ обществото да лѣкувамъ нравите, безъ да вземаме страната на едини държавни служители въ вреда или въ полза на други.

Какво ще направи г. министърът на желѣзниците, пощите и телеграфите, не знае, защото азъ се върнахъ

вчера, намѣрихъ преписката на масата си, произведено е дознание по нея и затуй се забави. Азъ му съобщихъ и съмъ убеденъ, че по отношение на своятъ подчинени той ще вземе мѣрки. Дѣлото е отишло въ сѫда, по искане на прокурора е произведено дознание. Вие ще бѫдете свидетели, че на околийския началникъ нѣма да прости, ма-каръ и да е билъ предизвиканъ, както е случалътъ. Но неже той е голѣмъ държавенъ служителъ, тръбовало е да умѣе да си задържи нервите. Голѣмиятъ човѣкъ не бива да се глыви, не бива да се дразни. Убеденъ съмъ, че околийскиятъ началникъ е могълъ да приведе въ редъ и послушание тия господи друго-яче, не съ пѣсници, но не го е направилъ. Сдържахъ се още отсега да направя каквото тръбва, първо, защото познавамъ околийския началникъ като единъ много добъръ околийски началникъ — търпъде разпоредителъ, извѣдно преданъ на дълга си и на онова място, на което е — вие ме разбирате — е съ такътъ, съ воля и поддържа авторитета на държавната властъ. Но този човѣкъ, за който окръжиятъ управител тала добре се отзовава и когото азъ лично познавамъ, да дойде до това положение, да удри пѣсници, действително, тръбва да е билъ влѣ предизвиканъ. Азъ не поражителствувамъ, г-да, дали нѣкой отъ васъ ще се сдържалъ, защото всѣкъ отъ васъ е човѣкъ съ нерви, съ възпитание, въпреки кое то и да е ималъ пътъ, ей така човѣкъ дерайлира отъ правилния пътъ.

Заключавамъ: Слушаляръ е печалень; той характеризира напитъ прави. Виновните отъ станцията ще си памѣтятъ своето — това азъ твърдя отъ името на г. министра на желѣзниците, безъ да съмъ го питалъ, защото знамъ, че той ще ги тури на мястото. За околийския началникъ, следъ като се произнесе сѫдътъ, азъ ще си кажа думата. Но както и да се произнесе сѫдътъ, предъ видъ на факта, че е ударилъ пѣсници — той самъ признава това — ще получи своето наказание.

Г-да! Нека пожелаемъ, що за морализирането на държавната машиня да не бѫдемъ така пристрастни — да защищаваме непремѣнно едната страна, а да обвиняваме другата, безразлично коя е тя. Тогава, може-би, по-скоро ще тръгнемъ по добрия пътъ, и като отивамъ въ един учреждение, що ще бѫде приятно да се срецинемъ съ чиновниците, а и тъмъ ще бѫде приятно да ни услужатъ. Единъ отъ тѣзи чиновници е комунистъ — него азъ разбирамъ; но другитъ, принадлежащи къмъ Сопциалдемократическата партия, да вършатъ това, азъ не разбирамъ. Затова ми е мяично, защото знае, г. Алексовъ, че въ вашиятъ редове подобни паднали типове не можете да държите. Вие тръбва да ги осаждите, ако и да сѫ ваши хора, както азъ осаждамъ околийския началникъ. (Ръкоплъскания отъ говориститъ)

Х. Христовъ (с. д): Не само ще ги осаждимъ, но, ако има талива, ние ще искаме да ги уволнимъ всички — само че съденията Ви да не сѫ отъ околийския началникъ.

Министър И. Русевъ: Прокурорътъ ще си каже думата, сѫдътъ ще реши. Дознание съ станало по искането на прокурора и то вече е въ сѫда.

Х. Христовъ (с. д): Тамъ е работата, че не тръбва да искате съдения отъ онзи, който е замѣсенъ; той нѣма да Ви каже, че е виновенъ.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представител г. Петъръ Алексовъ.

П. Алексовъ (с. д): Г. г. народни представители! Азъ се колебасъ дали да отправя това питане къмъ г. министра, защото знамъ отъ много толкова случаи, че само сега, по и въ миналото, че обикновено министърътъ събира съдения отъ своите органи, а тѣ всѣкога намиратъ възможностъ да се оправдаятъ.

П. Петровичъ (д. сг): Това дознание е произведено отъ прокурора.

П. Алексовъ (с. д): Нѣма никакъвъ прокуроръ, г. Петровичъ — това дознание тепърва ще ходи при прокурора.

В. Георгиевъ (д. сг): Ами Вие, г. Алексовъ, отъ кого сте събрали съдения — нали отъ другата страна?

П. Алексовъ (с. д): Ще ми позволите ли да кажа съ две думи какво мисля по отговора на г. министра?

Председателствуващ Н. Найденовъ: Моля, не прекъсвайте, г-да!

П. Алековъ (с. д.): Колебаехъ се, казвамъ, да отправя това питане, защото сме следили нашата политическа животъ въ миналото и знаемъ, че никога отъ тая маса (Сочи министерската маса) не е билъ заклейменъ окръжень управителъ, околийски началникъ, въобще органъ на властта, който е извършилъ едно безобразие, за да може наистина нашиятъ общественъ животъ да се очисти отъ тези некрасиви нѣща.

Д. Яневъ (д. сг.): Станимашкиятъ околийски началникъ завчера бѣше уволненъ.

П. Алековъ (с. д.): Искате ли да ви посоча примѣри? Радославовъ винаги четеше обясненията на окръжните управители и на околийските началници и изкарваше виновни битигъ. Стамболовъ вършеше сѫщото.

Д. Яневъ (д. сг.): За днешните времена говорете.

П. Алековъ (с. д.): Азъ ви говоря за цѣлото наше минало, а вие ни казвате, че вчера г. министъръ на вътрешните работи билъ уволнилъ околийския началникъ въ Станимака. Ами и ние рѣкоплѣскахме тогава.

Министър И. Русевъ: Ами сега хваля ли го?

П. Алековъ (с. д.): Да говоримъ за конкретния случай, г-да. Азъ твърдя, че каквито и да сѫ причинитѣ, какъвто и поводъ да даде не държавниятъ служителъ, а обикновениятъ гражданинъ, на околийския е забранено да вдига рѣка и да удри.

Д. Яневъ (д. сг.): Това е вѣрно, и ние го казваме.

П. Алековъ (с. д.): И като казвате, че това е вѣрно, азъ чакахъ отъ г. министра на вътрешните работи да каже какво е направилъ тогава, когато околийскиятъ началникъ признава, че е нанесълъ побой, . . .

Министър И. Русевъ: Той е даденъ подъ сѫдъ.

П. Алековъ (с. д.): . . . а той ми казва: „Ние ще видимъ какво ще направимъ съ битигъ, а за околийския началникъ ще чакаме да се произнесе сѫдътъ“. Не трѣба да чакате да се произнесе сѫдътъ, а Вие, г. министре, трѣбва да досега да го накажете, защото той не може да си позволява, подъ каквито и да е предлози, да напаси побой на когото и да е. И понеже той досега не е наказанъ, и понеже, по моите сведения, околийскиятъ началникъ не е ималъ никаква работа да отиде на нея вечеръ въ станцията — много отъ това, което се казва въ неговите обяснения, е невѣрно — и понеже г. министъръ му дава безрезервно вѣра, азъ не мога да бѫда доволенъ отъ отговора му.

(Преседателското място се заема отъ подпредседателя д-ръ Б. Вазовъ)

С. Никифоровъ (д. сг.): Вие, г. Алековъ, нѣмате доказателства, че това не е вѣрно, а обвинявате началника, че лъже.

П. Алековъ (с. д.): Вие не знаете какво приказвате — азъ имамъ доказателства. Вие, който винаги апострофирате, трѣбва да знаете, че когато единъ народенъ представителъ отправя питане, той знае какво прави и че има доказателства.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Ще пристъпимъ къмъ доклада на прошетарната комисия.

Има думата докладчикътъ г. Христо Манафовъ. Ще се докладва № 292 отъ списъкъ II.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Подадено е заявление отъ Славчо Василевъ Славовъ отъ с. Поройна, Борисовградска околия, съ което моли Народното събрание да му оправди сумата 325 л., които държавната болница иска за лѣкуването на неговия баща, секретаръ-бърникъ, който презъ 1912 г. се е поминалъ. Отъ представеното удостовѣрение се вижда неговото тежко семейно състояние и лошото му материјално положение, вследствие на което прошетарната комисия реши, тази сума да му бѫде оправдена и моли Народното събрание да утвърди това решение.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Които сѫ съгласни съ решението на прошетарната комисия, да се оправди наследниците на Василь Славовъ отъ с. Поройна, Борисовградска околия, сумата 325 л., дължими за лѣкуването на сѫщия въ Хасковската държавна болница по известие № 484 отъ 21 декември 1921 г. на 67-и Старозагорски времененъ бирникъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Ще се докладва № 301 отъ списъкъ II.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг.): Дружеството на българските слѣпи е подало едно заявление до Народното събрание, съ което моли да му бѫде отстѫпено въ негова собственост фортецияното, което му е отпуснато отъ държавата за временно ползване. Въ своето писмо то излага, че това фортецияно му е необходимо, за да продължи съ него да обучава слѣпите и следователно това защо държавата да го иска обратно. Искано е мнението на Министерството на земедѣлието и държавните имоти, последното се е съгласило това фортецияно да бѫде отстѫпено на дружеството на българските слѣпи. Решението на комисията е сѫщо така фортецияното да бѫде отстѫпено на дружеството.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Които отъ въсъ сѫ съгласни съ решението на прошетарната комисия, да се отпусне даромъ на дружеството на българските слѣпи въ София даденото имъ за временно ползване държавно фортецияно, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Ще се докладва № 302 отъ списъкъ II.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг.): Екатерина Арнаудова отъ София, която получава народна пенсия въ размеръ 50 л. месечно, подава заявление до Народното събрание, съ което моли тази пенсия да ѝ бѫде увеличена. Комисията взе решение народната ѹ пенсия да бѫде увеличена въ размеръ на 150 л. месечно.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Ония отъ въсъ, които сѫ съгласни съ решението на комисията, да се увеличи народната пенсия на Екатерина Арнаудова отъ гр. София, отъ 50 на 150 л. месечно, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Ще се докладва № 313 отъ списъкъ II.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг.): Подадено е заявление отъ Иванка С. Иванова отъ с. Къзажджикъ, Айтоска околия, съ което, като излага, че неправилно получила 3.403.30 л. наследствена пенсия за безследно изчезналия ѹ съпругъ, който впоследствие се е завърналъ, моли тази сума да ѝ бѫде оправдена, да не ѝ се иска обратно отъ държавата.

Комисията взе решение да ѝ бѫде оправдена тази сума.

Н. Пѣдаревъ (д. сг.): Съпругътъ починалъ ли е?

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг.): Не, живъ е.

Н. Пѣдаревъ (д. сг.): Беденъ ли е?

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг.): Да, беденъ е.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Които отъ въсъ сѫ съгласни съ решението на комисията, да се оправди на Иванка С. Иванова отъ с. Къзажджикъ, Айтоска околия, сумата 3.403.30 л., неправилно получена наследствена инвалидна пенсия, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Ще се докладва № 322 отъ списъкъ II.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг.): Подадено е заявление отъ Олга Александъръ Радева отъ София, съпруга на бившия министъръ Александъръ Радевъ, съ което моли да ѝ се увеличи народната пенсия, която до сега е получавала, отъ 300 л. на 500 л. месечно. Комисията се съгласи да ѝ бѫде увеличена пенсията на 500 л. месечно.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к.): Много малко.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг.): Толкова е поискала.

Х. Пуневъ (с. д.): Нѣма кворумъ.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазовъ: Моля г. секретаря да провѣри присъствието.

Секретарь Н. Савовъ (д. сг): (Почва да чете списъка — влизатъ нѣкога народни представители)

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Стига, г. Савовъ! Има думата народния представител г. Христо Силяновъ.

Х. Силяновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Касае се за пенсията на госпожата на единъ голѣмъ български държавникъ — Александъръ Радевъ, който и е завещалъ нѣщо твърде рѣдко въ нашия политически животъ: единъ свѣтъль умъ, единъ твърдъ и доблестенъ характеръ. Името му е известно на всички ви. Помня, какъ преди 20 години органите на лѣвицата, социалистическите органи и „Демократически прегледъ“ обсипаха съ похвали неговата борба противъ личния режимъ. Считамъ за излишно да споменавамъ отдалните случаи, отдалните конфликти, които той е ималъ съ тогавашния царъ, защото предполагамъ, че сѫ прѣсти въ паметта на всички ви. Неговата съпруга отъ скромност е поискала само 500 л. Азъ моля г. г. народните представители, да се съгласятъ да бѫде увеличена пенсията й на 1.000 л. Г-да! Когато имате такива скандални факти, че на госпожата на Александъръ Цимитровъ се отпуска народна пенсия 36.000 л., а на други още повече, струва ми се, че името на покойния Александъръ Радевъ заслужава да бѫде зачетено отъ наша страна, като бѫде увеличена пенсията на г-жа Радева отъ 300 на 1.000 л. Това ще бѫде отъ наша страна единъ жестъ на уважение къмъ неговата свѣтла паметъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народния представител г. Петко Стояновъ.

П. Стояновъ (д. сг): Напълно поддържамъ предложението на г. Силяновъ, но моля правителството да вземе актъ отъ това и да подложи всички народни пенсии на една ревизия. Бившиятъ режимъ завеша въ това отношение твърде голѣми несправедливости, които трѣбва да бѫдатъ поправени.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народния представител г. Тодоръ Конухаровъ.

Т. Конухаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Заслугите на г. Радевъ сѫ известни на цѣлния български народъ, обаче, доколкото сведенията ми се простиратъ, семейството на този български държавникъ не е въ такава мизерия, каквато се предполага, толкова повече, че тѣ сѫ сродени съ една отъ най-богатите фамилии въ България, семейството на Иванъ Евстратиевъ Гешовъ.

П. Стояновъ (д. сг): Гешови не имъ даватъ да живѣятъ.

Т. Конухаровъ (д. сг): Ето защо, следвайки примѣра и заветите на покойния Радевъ, който бѣше извѣнредно постеливъ къмъ всѣка държавна стотинка, азъ моля това предложение да не се приема.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народния представител г. Сребренъ п. Петровъ.

С. п. Петровъ (д. сг): Мотивите на преждеговоривши сѫ съвсемъ несъстоятелни, защото ако семейството на единъ такъвъ български държавникъ е въ мизерия, подигравка ще бѫде да му дадемъ 1.000 л. Срамъ е за Народното събрание да гласува само 500 л. на семейството на единъ починалъ бедежитъ общественикъ и политически мѫжъ. Тукъ е въпросъ за честь и внимание къмъ паметта му, а не за издръжка на семейството, както искаше да мотивира преждеговорившиятъ 1.000 л. не стигатъ за хлѣбъ и соль, ако семейството е въ мизерия.

Обаждатъ се: Да се гласува.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложение отъ народния представител г. Силяновъ да се направи една поправка въ решението на комисията, а именно: вместо на „6.000 л. годишно“ да се каже „на 12.000 л. годишно“.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Инвалидътъ висялъ на вратата на Народното събрание безъ очи, безъ крака. Това трѣбва да го помнимъ, г-да, когато говоримъ за минали заслуги. Българскиятъ народъ има само заслужили хора и покойниятъ Александъръ Радевъ е заслужилъ българинъ. Но

ако неговата съпруга каза: „Азъ искамъ 500 л.“, ние не можемъ за съмѣтка на тѣзи, на които не можемъ да помогнемъ, да бѫдемъ щедри.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. докладчикъ! Колко иска тя?

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг): 500 л.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Силяновъ! Да положа ли на гласуване Вашето предложение?

Х. Силяновъ (д. сг): Разбира се. Нека се разбере, че Народното събрание не желае да увеличи пенсията на госпожата на покойния Александъръ Радевъ отъ 500 л. на 1.000 л. Ще вземемъ актъ отъ това и нищо повече.

Д. Башняковъ (д. сг): Щомъ е искала 500 л., тя е въ площ положение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Въ решението на Народното събрание нѣма да има оскрѣбление за никого.

И. Горановъ (д. сг): Да се гласува.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Ония отъ въсъ, които сѫ съгласни сумата въ предложението на комисията отъ 6.000 л да се увеличи на 12.000 л. годишно, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Когато приематъ предложението на комисията съ тая поправка, моля, да вдигнатъ ръка. Минщество, Събранието не приема.

Обаждатъ се: Какъ не се приема!

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Моля ви се. Когато гласуваме, бѫдете по-серииозни. Ще гласуваме пакъ. Които сѫ съгласни да се увеличи народната пенсия на Олга Александъръ Радева и малолѣтната ѝ дъщеря Рада Александъръ Радева отъ гр. София, отъ 1.800 л. на 12.000 л. годишно, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Ще се докладва № 335 отъ сѫщия списъкъ II.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг): Подадено е заявление отъ г. Христо Г. Миневъ, въ което излага, че на 29 януари 1923 г., когато случайно къмъ 7 ч. вечеръта е отишълъ въ кафене „Ренесансъ“, станала нѣкаква престрелка между лица, които сѫ били възънъ отъ това кафене, и други, които сѫ били вътре въ кафенето, които били на съвръшено друга маса и непознати нему, и че той билъ нараненъ на нѣколко място въ тѣлото, вследствие на което се явила инфекция въ единия му кракъ. Въ последствие кракътъ е билъ отрѣзанъ 15 см. надъ колѣното.

Този нещастникъ, инвалидъ съ единъ кракъ, който е приложилъ своята фотография къмъ преписката, моли Народното събрание да му отпусне една парична помощъ, за да може да си направи изкуственъ кракъ, тъй като иначе трѣбва да ходи съ патерици.

Комисията, като взема въ съображение всичките документи, които е представилъ за това, че не притежава никакви имоти, за това, че има семейство съ две малолѣтни деца, за това, че има дипломъ за орденъ за храбростъ, реши да му се отпусне една помощъ въ размѣръ на 6.000 л. за да може да си направи единъ изкуственъ кракъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народния представител г. Асенъ Господиновъ.

А. Господиновъ (с. д): Г. г. народни представители! Съ почуда трѣбва да се констатира отъ доклада, който се прави, че и днесъ, 1924 г., шестъ години следъ свършването на войната, . . .

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Той не е инвалидъ отъ войната.

А. Господиновъ (с. д): А отъ що е останалъ инвалидъ?

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Вследствие на една престрелка.

А. Господиновъ (с. д): Не можахъ да чуя.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. докладчикъ! докладва много добре.

А. Господиновъ (с. д.): Не можахъ да чуя. Щомъ е така, нѣма какво да говоря.

Председателствующащ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Които отъ васъ приематъ предложението на комисията, да се отпусне на г. Христо Г. Миневъ отъ гр. София, еднократна държавна помощъ въ размѣръ на 6.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраницето приема.

Ще се докладва по сѫщия списъкъ II пореденъ № 343.

Докладчикъ Х. Манафовъ (д. сг): Военно-инвалидътъ Владимиръ Андреевъ отъ с. Горна-бания, излага въ молбата си до Народното събрание, че си е направилъ една кашурка; че отъ развалената баня въ с. Горна-бания имало останали врати и прозорци, които могли да му послужатъ за неговата кашурка, а не могатъ да послужатъ за нуждите на новата балня, която се строи въ Горна-бания, и че тези материали гниятъ и ще бѫдатъ повредени. Моли Народното събрание да му бѫдатъ дадени нему, за да ги приспособи за своята кашурка. Понеже е военно-инвалидъ и беденъ човѣкъ — представлявлява удостовѣрение за това — моли да му се дадатъ безплатно.

Председателствующащ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Които сѫ согласни съ предложението на комисията, да се отпуснатъ даромъ на Владимиръ Андреевъ, инвалидъ, отъ с. Горна-бания, Софийска околия, изведенитѣ отъ старателътъ здание на държавната минерална баня въ сѫщото село и неговни за употребление шестъ прозорци съ камъни и тралсперантитъ и три врати, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраницето приема.

Пристигваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — одобрение предложението за безплатно отпускане отъ държавната трудова тухларна фабрика София и отъ окръжното трудово бюро Шуменъ тухли за слѣпни инвалиди офицери и на окръжната постоянна комисия въ гр. Шуменъ.

Моля г. секретаря да прочете предложението.

Секретарь Н. Савовъ (д. сг): (Чете)

„МОТИВИ

Къмъ предложението за безплатно отпускане отъ държавната трудова тухларна фабрика София и отъ окръжното трудово бюро Шуменъ тухли за слѣпни инвалиди офицери и на окръжната постоянна комисия въ гр. Шуменъ.

Г. г. народни представители! Съ протоколъ № 52 отъ 28 февруари и. г., Софийската градска околийска комисия за инвалиди, вдовици, опълченци и пр., като разгледа заявлениета и документите, провѣрила даденитѣ имъ за засторяване мѣста и следъ като събрала данни отъ лично лявитѣ се просителъ и провѣрила изчисленията на архитекта при Софийското градско общинско управление, решила да се отпуснатъ тухли на следнитѣ слѣпни инвалиди офицери:

1) На Атанасъ Захариевъ 20.000 броя да си построи едноетажна къща за подслонъ на семейството му;

2) на Никола Поповъ сѫщото число тухли, за сѫщата целъ, и

3) на Траянъ Траяновъ, който ималъ построена къща отъ една стая и за да дострой за семейството си, му сѫ потрѣбни 8.000 броя.

Намирамъ, че въпроснитѣ инвалиди заслужаватъ този даръ отъ държавата и въ сѫгласие съ министерското постановление № XIX, да имъ се отпуснатъ тухли.

Фондътъ за сираците отъ войната, съ заявление № 2437 отъ 9 априлъ т. г., моли да бѫдатъ отпуснати на окръжната постоянна комисия въ Шуменъ 120.000 броя тухли, за изграждане окръжно сиропиталище за сираците отъ войните.

Намирамъ, че целта, за която ще бѫдатъ употребени тухлите, е високоблагородна, да се даде приютъ на нещастнитѣ сираци отъ войните и въ сѫгласие съ министерското постановление № XVII, да се разрешатъ отпуснато на въпроснитѣ тухли.

Моля, г. г. народни представители, да гласувате и приемате предложението тукъ проекторешение за безплатно отпускане отъ държавната трудова тухларна фабрика София и отъ окръжното трудово бюро Шуменъ тухли за слѣпни инвалиди офицери и на окръжната постоянна комисия въ гр. Шуменъ.

Министъръ на общественитетъ сгради, птицищата и благоустройството: Я. Стоенчевъ.

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за бесплатно отпускане отъ държавната трудова тухларна фабрика София и отъ окръжното трудово бюро Шуменъ тухли за слѣпни инвалиди офицери и на окръжната постоянна комисия отъ гр. Шуменъ.

Отпускатъ се за построяване и дострояване на жилищни сгради:

а) на следнитѣ слѣпни инвалиди офицери бесплатно тухли отъ Държавната трудова тухларна фабрика въ София: на Атанасъ Захариевъ 20.000 броя, на Никола Поповъ 20.000 броя и на Траянъ Траяновъ 8.000 броя;

б) на окръжната Шуменска постоянна комисия, за постройка окръжно сиропиталище даромъ 120.000 броя тухли отъ Шуменското окръжно трудово бюро.

Председателствующащ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Никой не иска думата. Ще го поставя на гласуване. Които отъ васъ приематъ това предложение за бесплатно отпускане отъ държавната трудова тухларна фабрика София и отъ окръжното трудово бюро Шуменъ тухли за слѣпни инвалиди офицери и на окръжната постоянна комисия въ гр. Шуменъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраницето приема.

Пристигваме къмъ третата точка отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за разрешаване на Шуменската, Поповската и Търновската градски общини да сключатъ заеми.

Моля г. секретаря да прочете законоопроекта.

Секретарь Н. Савовъ (д. сг): (Прочита изцѣло законоопроекта, заедно съ мотивите къмъ него — вж. приложение № 68, Т. I).

Председателствующащ д-ръ Б. Вазовъ: Понеже никой не иска думата, ще гласуваме. Които отъ васъ приематъ първо четене законопроекта за разрешаване на Шуменската, Поповската и Търновската градски общини да сключатъ заеми, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраницето приема.

С. Костуриковъ (д. сг): Да се приеме и на второ четене.

Д-ръ Н. Сакаровъ (к.) и **И. Николовъ** (д. сг): Да му се даде спешност.

Председателствующащ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложение да се пристъпи къмъ второ четене на законоопроекта, безъ да се изпраща въ комисията. Които отъ васъ приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраницето приема.

Моля г. секретаря да прочете законоопроекта.

Секретарь Н. Савовъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

За разрешаване на Шуменската, Поповската и Търновските градски общини да сключатъ заеми.

Председателствующащ д-ръ Б. Вазовъ: Ония отъ васъ, които приематъ заглавието на законопроекта тъй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраницето приема.

Секретарь Н. Савовъ (д. сг): (Чете чл. 1 — вж. приложение № 68, Т. I)

Председателствующащ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Които приематъ чл. 1 отъ законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраницето приема.

Секретарь Н. Савовъ (д. сг): (Чете чл. 2 — вж. приложение № 68, Т. I)

Председателствующащ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Които приематъ чл. 2 отъ законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраницето приема.

Секретарь Н. Савовъ (д. сг): (Чете чл. 3 — вж. приложение № 68, Т. I)

Председателствующащ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Които приематъ чл. 3 отъ законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събраницето приема.

Секретарь Н. Савовъ (д. сг): (Чете чл. 4 — вж. приложение № 68, Т. I)

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Които приематъ чл. 4 отъ законопроекта, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Пристигваме къмъ бюджетопроекта на Министерството на търговията, промишлеността и труда — продължение разискваннята.

Има думата докладчикът г. Пъевъ.

Докладчикъ Г. Т. Пъевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ сношното заседание приехме бюджетопроекта на Министерството на търговията, промишлеността и труда безъ обяснителната таблица.

Съгласно решението на Народното събрание, тръбва да се предложи новъ текстъ на § 126. Стариятъ текстъ на този § 126 се заличава и сумата отъ 15.000.000 л. се разпределя така: (Чете) § 126. За довършане на започнатите постройки на баните: „Овча-купель“ (за довършване сградата 4.400.000 л. и за инсталация 2.070.000 л.); Горна-блъя (за сгради 3.258.000 л. и за кабини 450.000 л.); Вършецъ (за сградите и мостъ на реката 4.200.000 л.); Банска (за сградата и подпорна стена 206.000 л.), за ремонтъ на старите бански сгради и за поддържане на парковетъ 200.000 л., за възнаграждение, надници на трима архитекти до довършване на постройките 216.000 л. — всичко 15.000.000 л.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ текста на § 126 тъй, както се прочете отъ докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Министър Ц. Бобошевски: Къмъ общата сума тръбва да се добавятъ 70.000 л. за стипендията и 6.000 л. за единъ фелдшеръ.

Докладчикъ Г. Т. Пъевъ (д. сг): Общиятъ кредитъ по Министерството на търговията, промишлеността и труда става 481.388.651 л.

Въ обяснителната таблица за разходите на личния съставъ по Министерството на търговията, промишлеността и труда за 1924/1925 финансова година станаха нѣкога измѣнения, които тръбва да съобщя.

На стр. 19 при печатането на параграфа е нанесена по-голямо сумата за заплатата на юрисконсулта, която става сега 42.000 л.; на дълводителя — 11.160 л.; на библиотекаря — 13.800 л.; на домакинъ-касиера — 12.600 л.; при служникътъ минава въ VI категория.

П. Аленовъ (с. д): Кой е направилъ тия измѣнения?

Докладчикъ Г. Т. Пъевъ (д. сг): Бюджетарната комисия.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Той съобщава това само за съведение на Събранието.

Докладчикъ Г. Т. Пъевъ (д. сг): Общата сума за заплатите на личния съставъ на централното управление стала отъ 336.960 л. на 335.760 л. Въ отдѣлението за търговия и индустрия инспекторътъ се заличава и минава въ отдѣлението търговия и индустрия съ сѫщъ кредити.

Бюро за занаяти: 1 начальникъ на бюро II категория, пореденъ § 159 — годишна допълнителна заплата за длъжността 1.800 л., всичко 19.320 л. годишно.

Отдѣление за търговското и промишленото образование: предвижда се единъ помощникъ—начальникъ отдѣлна заплата за длъжността 1.200 л. — всичко 16.080 л.

На стр. 20, отдѣление за минитъ, кариерътъ, минералните води и геологическа снимка: единъ чертожникъ; прибави се и дълводителъ, пазителъ на плановетъ, IV категория, пореденъ № 70, допълнителна годишна заплата за длъжността 600 л. — всичко 11.600 л.

Въ секцията по минитъ и кариерътъ се добави: единъ инженеръ-инспекторъ, II категория, пореденъ № 204, годишна допълнителна заплата за длъжността 4.200 л. — всичко 21.720 л.; 2 минни кондуктори, IV категория, пореденъ № 165, годишна допълнителна заплата за длъжността 900 л. — всичко 29.400 л.; 1 дълводителъ—чертожникъ, IV категория, пореденъ № 70, годишна допълнителна заплата за длъжността 600 л. — всичко 11.600 л.; 1 прислужникъ, VI категория, пореденъ № 1, годишна допълнителна заплата за длъжността нѣма — всичко 9.840 л., или всичко 72.120 л.

На стр. 21 въ отдѣлението за търговия и промишленостъ числото на провѣрителътъ се увеличава отъ 40 на 42 души.

Въ глава III — „Държавни професионални и срѣдни специални занаятчийски индустрини училища“ — 4 писари съставятъ 2 писари, а прислужникътъ отъ 6 се увеличава на 8 и съответно на това се увеличаватъ и кредитите.

На стр. 25 къмъ професионалните училища се прибавя пореденъ № 28 „професионално — коларо—дърводѣлско училище гр. Враца; 1 директоръ учитель специалистъ, III категория, пореденъ № 26, годишна допълнителна заплата за длъжността 600 л., всичко 12.400 л.; 1 учитель специалистъ, III — 26, всичко 11.640 л. или всичко 23.880 л.

Пореденъ № 29: професионално саракъко училище гр. Берковица: 1 директоръ учитель-специалистъ, III — 26/10, годишна допълнителна заплата за длъжността 600 л., всичко 12.240 л.; 1 учитель-специалистъ, III — 26/10, годишна допълнителна заплата за длъжността 600 л., всичко 12.240 л.; 1 учитель-специалистъ III — 26, всичко 11.640 л. или всичко 23.880 л.

Пореденъ № 30: професионално кожарско табалико саракъко училище гр. Ловечъ: 1 директоръ учитель-специалистъ, III — 26/10, годишна допълнителна заплата за длъжността 600 л., всичко 12.240 л.; 2 учители-специалисти, III — 26, всичко 23.250 л.; 1 прислужникъ, VI — 1, всичко 8.280 л. или всичко 43.800 л.

Пореденъ № 31: професионално каменарско зидарско сградостроителско училище с. Ярловци, Търънско: 1 директоръ учитель-специалистъ, III — 26/10, годишна допълнителна заплата за длъжността 600 л., всичко 12.240 л.; 1 учитель-специалистъ, III — 26, всичко 11.640 л. или всичко 23.880 л.

Пореденъ № 32: професионално дърводѣлско училище тара Синдель: 1 директоръ учитель-специалистъ, III — 26/10, годишна допълнителна заплата за длъжността 600 л., всичко 12.240 л.; 1 учитель-специалистъ, III — 26, всичко 11.640 л. или всичко 23.880 л.

На сѫщата стр. 25 общата сума „за допълнителен персонал и за откриване и обзавеждане на нови професионални и срѣдни специални занаятчийски индустрини училища“ и пр. — отъ 2.000.000 л. се увеличава на 4.000.000 л.

На стр. 26 въ „2. Професионално и срѣдно специално търговско училище въ Бургасъ се заличава „1 писарь“.

На стр. 27, въ забележката следъ глава IV накрая, следъ думите „ония професионални“ се прибавятъ думите „занаятчийски и търговски“.

На стр. 29, следъ „гр. Мъстачли“, създава се инспекто-ратъ въ Пашмакли и се предвижда:

„Гр. Пашмакли.

1 инспекторъ	II — 14	900	13.200
1 секретаръ-касиеръ (той и ар-хиваръ-регистраторъ)	IV — 102	480	10.560
1 писарь	V — 1	—	10.200
1 прислужникъ	VI — 1	—	7.680

На сѫщата страница въ „Инспекторства по парни котли и резервоари“ 15 помощници-инспектори по контрола на парните котли и резервоарите ставатъ „16 инспектори-техники по контрола на парните котли и резервоарите“, като се поставятъ въ сѫответната по шата категория и заплата.

На стр. 30 въ „Мина „Перникъ“, Централно управление, § 65 става § 60, предъ „директоръ“ думата „главенъ“ се заличава и се прибавятъ думите „нему представителни 12.000 л. годишно, по 1.000 л. месечно“.

На сѫщата страница въ „А) Общъ минно-технически персоналъ“, следъ „9 надзиратели на новърхността“, се прибавятъ думите „минни надзиратели“, и се заличаватъ „1 плюсъръ, 2 ковачи, 2 дърводѣлци“.

На стр. 31, въ „А) Общъ минно-технически персоналъ“, се заличаватъ „2 ковачи“.

На сѫщата страница, въ „3. Рудника „Христо Ботевъ“ А) Общъ минно-технически персоналъ“, се заличаватъ „1 ковачъ, 1 дърводѣлецъ“.

На стр. 33 въ „3. Шлюсери. 8 шлюсери ставатъ „9 шлюси“. Въ „е) Ковачница“ „4 ковачи“ ставатъ „9 ковачи“, и се прибавятъ „3 дърводѣлци“, по категория и заплата споредъ обяснителната таблица.

На стр. 35, въ „А) Архитектурна служба“, се заличава „1 архитектъ по ремонтиръ“. Въ „Б) Служба по благоустройството“, следъ „1 кондукторъ“, се прибавятъ думите „по мостове и посета“. Въ „9. Технико-стопанска служба“ „1 инженеръ по минитъ“ става „1 главенъ дома-

кинъ" II — 159, 1.800 — 21.720". Въ „Б) Главенъ магазинъ" „10 отчетници на складове" ставатъ „9 отчетници на складово" и се прибавя „единъ циротехникъ", IV — 120, 12.120". Отдѣльть „В. Домакинство" се заличава и минава въ домакинското отдѣление.

На сѫщата страница „Г) Статистическо бюро" става „Г) Бюро за пресмѣтане".

На стр. 36, въ „III. Административенъ отдѣль" 1) Канцелария, следъ „1 библиотекарь" се прибавятъ думитѣ „той и заведующъ театра" и се предвиждатъ:

1 капелмайсторъ	III—24	600	13.800
4 музыканти	V—25	360	40.320
4 музыканти	VI—16	360	34.560

2. Домакинство.

1 домакинъ	IV—188	1.200	12.340
1 помощникъ-домакинъ	V—12	—	10.200
2 книговодители	V—15	—	20.160
1 книговодителъ по квартиритѣ	V—15	—	10.200
3 надзиратели по квартиритѣ	V—16	240	30.000
1 прислужникъ	VI—1	—	9.840

Това се прехъръля, както казахъ по-горе, отъ стр. 35.

На сѫщата страница въ „3. Прохрана А) Канцелария", се предвижда „1 помощникъ-началникъ прехраната IV—18 — 12.240".

На сѫщата страница „3. Санитарна служба" става „4. Санитарна служба", и следъ „1 домакинъ на болница" се заличаватъ думитѣ „(медицински фелдшеръ)", и „1 пе-рачка" става „2 перачки".

На стр. 37 въ „Б. Амбулатория „Христо Ботевъ" — „1 прислужникъ" става „2 прислужници".

На сѫщата страница въ „Г. Деазинфекционна станция — „2 дезинфектори" става „1 дезинфекторъ".

На сѫщата страница „4. Ветеринарна служба", става „5. Ветеринарна служба" и въ „Б. Конюшна" се заличава „1 надзирател по каруцитетъ".

На сѫщата страница „5. Минна стража" става „6. Минна стража", и „90 пазачи" става „120 пазачи".

На стр. 38 „IV. Счетоводенъ отдѣль" става „IV. Бюджетоконтролно отдѣление. Общо счетоводство" и „началникъ отдѣль" става „началникъ отдѣление".

На стр. 39 въ „Мина Бобовъ-долъ", следъ думата „1 директоръ" се заличаватъ думитѣ „инженеръ по мините", „4. нумератори при рудника" ставатъ „2 нумератора при рудника" и се заличаватъ „1 кондукторъ-планоснимачъ, 1 кондукторъ-електротехникъ; 2 телефонисти" става „1 телефонистъ", „1 машинистъ" става „1 машинистъ-електромоторъ", „1 помощникъ-машинистъ" се заличава, „4 дърводѣлицъ-вагонджинъ" става „2 дърводѣлицъ-вагонджинъ", „1 надзирателъ-налбантинъ въ конюшната" се заличава. Въ „2. Счетоводство" „3 сметководители" ставатъ „2 сметководители", „3 кантарджии" ставатъ „2 кантарджии".

На стр. 40 въ „3. Магазинъ", „2 помощникъ-магазери при рудниците" става „1 помощникъ при Главенъ магазинъ", „4 общи пазачи" ставатъ „3 общи пазачи". Въ „Санитарна служба" „1 болногледачка-прислужница" се заличава. Въ „Общи служби": „1 архиварь" става „1 архивъ-регистраторъ"; „1 регистраторъ" се заличава, „2 писари" става „1 писарь", „2 прислужници" става „1 прислужникъ", „2 полицейски стражари" става „1 полицейски стражарь".

На стр. 42 въ „Минерални води и бани" на управителя-магазинаръ се предвиждатъ пътни и дневни безотчетни по 100 л. месечно, вмѣсто по 50 л. месечно. На домакинъ-касиера въ Вършецъ се предвиждатъ „пътни и дневни безотчетни по 100 л. месечно" вмѣсто по 75 л. „1 градинаръ" става „1 градинаръ, уредникъ" на парка". На домакинъ-касиера при минералната бания и курортъ при с. Банки се предвиждатъ пътни и дневни безотчетни по 200 л. месечно, вмѣсто по 50 л. „2 провѣрители и събиращи на билети при входа" става „2 провѣрители и събиращи на билети при входа, отъ които единъ за 6 месеца". Вмѣсто „1 писарь-билетоподавачъ" ставатъ двама. „1 градинаръ" става „1 градинаръ, уредникъ" на парка". На „домакинъ-касиера при минералната бания „Очата-купелъ" се предвиждатъ безотчетни по 50 л. месечно, за 6 месеца, вмѣсто по 30 л. Предвижда се и 1 фелдшеръ по медицината, за 6 месеца.

Къмъ минералните бани въ Вършецъ, Банки и Хисаря се предвижда възнаграждение и за трима лѣкарки за четири месеца по 3.000 л. месечно единому — 36.000 л.

Заличва се текстътъ на стр. 42 относително личния съставъ на Държавната печатница, на работниците, включително и стр. 43, и се поставя ново разпределение на техническия персоналъ. (Чете)

„Държавна печатница.

§ 127. Личенъ съставъ.

1 директоръ	I—27	4.800	22.400
-----------------------	------	-------	--------

I. Канцелария.

1 секретарь	II—26	—	—
1 архиварь	IV—167	600	14.400
2 регистратори	V—50	720	10.910
4 машинописци	V—4	—	20.400
1 кореспондентъ	V—1	—	46.400
2 телефонисти	IV—30	—	12.000
2 портиери	V—51	—	18.240
6 пазачи	VI—1	—	18.720
6 разносвачи-прислужници	VI—30	—	47.760
	VI—1	—	58.320

б) Бюро за порожчи.

1 заведующъ порожчкитѣ	IV—191	1.200	15.060
3 оценители	IV—76	900	41.340
2 коректори	IV—76	900	27.240
2 ревизори съ надници	IV—76	900	27.240

380.430

II. Технически отдѣль.

1 главенъ факторъ (технич. инсп.)	II—184	3.600	17.400
---	--------	-------	--------

а) Словослагателско отдѣление.

1 факторъ	IV—190	1.200	12.110
5 ржководители съ надници	—	—	—
30 първокл. работници съ надници	—	—	—
3 майстори съ надници	—	—	—
40 второкл. работници съ надници	—	—	—
50 третокл. работници съ надници	—	—	—
30 четвъртокл. работници съ надници	—	—	—
10 петокл. работници съ надници	—	—	—

б) Машинно отдѣление.

1 факторъ	IV—190	1.200	12.110
3 ржководители съ надници	—	—	—
3 майстори съ надници	—	—	—
10 първокл. работници съ надници	—	—	—
6 второкл. работници съ надници	—	—	—
10 третокл. работници съ надници	—	—	—
6 четвъртокл. работници съ надници	—	—	—
8 петокл. работници съ надници	—	—	—
10 подавачи I катег. съ надници	—	—	—
20 подавачи II катег. съ надници	—	—	—
10 подавачи III катег. съ надници	—	—	—
30 приемачки	—	—	—

в) Книговѣзко отдѣление.

1 факторъ	IV—190	1.200	12.110
2 ржководители съ надници	—	—	—
2 майстори съ надници	—	—	—
8 първокл. работници съ надници	—	—	—
10 второкл. работници съ надници	—	—	—
10 третокл. работници съ надници	—	—	—
10 четвъртокл. работници съ надници	—	—	—
8 петокл. работници съ надници	—	—	—
10 работнички I катег. съ надници	—	—	—
20 работнички II кат. съ надници	—	—	—
20 работнички III кат. съ надници	—	—	—

Сломагателна служба.

1 факторъ	IV—190	1.200	12.110
3 ржководители съ надници	—	—	—
6 майстори съ надници	—	—	—
8 първокл. работници съ надници	—	—	—
6 второкл. работници съ надници	—	—	—
4 третокл. работници съ надници	—	—	—
4 четвъртокл. работници съ надници	—	—	—
2 петокл. работници съ надници	—	—	—

III. Счетоводство.

1 счетоводитель	II—190	3.000	18.960
1 контролър-счетоводител	II—167	2.400	15.400
14 книговодители	IV—209	—	—
1 Магазинер	IV—31	—	135.080
1 експедитор	IV—98	600	12.720
1 касиер	IV—98	600	13.800
	IV—94	600	13.800
			209.760

IV. Домакинство.

1 инженеръ-механикъ	II—73	2.400	17.280
4 ръководители съ наднини	—	—	—
3 майстори	—	—	—
6 първокл. работници съ наднини	—	—	—
15 третокл. работници съ наднини	—	—	—
10 четвъртокл. работници съ наднини	—	—	—
4 петокл. работници съ наднини	—	—	—
60 общи работници съ наднини	—	—	—

V. Държавенъ вестникъ и книгоиздателство.

1 администраторъ	IV—89	900	13.620
1 архиварь	V—50	720	10.920
1 регистраторъ	V—4	—	10.200
4 книговодители	V—15	—	36.480
4 коректори	IV—76	600	55.440
6 разносачи	VI—1	—	77.760
			204.420
48 ученици съ наднини	—	—	—
— за повишение презъ годината		100.000	
			977.730

Наднини на техническия персоналъ, ученици и общи работници отъ всички служби споредъ щата, по който за тъхъ не се предвиждат заплати, а наднини

На временнни работници-надничари безъ право на добавъчно възнаграждение и за възнаграждение на работниците за извънредна работа

Добавъчно възнаграждение и 50%

Всичко по § 127

§ 128. За премии отъ 300 до 1.500 л. единому месечно на щатния технически персоналъ, чиито заплати съ опредѣлени по таблиците на държавните служители, разпределени пропорционално на заплатата и по правилникъ, одобрень отъ министра на търговията

А всичко за личенъ съставъ на Държ. печатница

Въ отдѣла за: Дирекцията на статистиката, на стр. 44, се увеличаватъ началниците на бюро отъ четири на петъ и статистиците-редактори отъ шестъ на осемъ души.

Тъзи сѫ поправките въ обяснителната таблица.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Пуневъ има да докладва едно заявление, г-да, което е необходимо сега да се докладва.

Има думата докладчикът г. Пуневъ.

Докладчикъ Х. Пуневъ (с. д.): Списъкъ II, № 486. — Г. г. народни представители! Комисията се занима съ просбата на софийския жител Александъръ Вълчевъ, чиновникъ, живущъ къмъ Софийската захарна фабрика. Г. Вълчевъ съ своята тажба съобщава, че на 17 февруари 1923 г. пъмът 19 ч. вечеръта, при опитъ за обиръ отъ разбойници на магазина на Конфорти на ул. „Царь-Самуилъ“, тукъ, въ София, полицейските власти не сѫ успѣли да заловятъ апашитъ и неговиятъ синъ, ученикъ отъ Държавното техническо училище, на 19-годишна възрастъ, се е явилъ доброволно въ услуга на полицейската властъ и е билъ пронизанъ отъ куршумите на бѣгащите апаши.

Комисията, за да поощри себеотрицанието на тоя младежъ, който е оставилъ баща, майка и многочленно семейство безъ никакво имотно състояние, реши да се даде единократна помошъ отъ 50.000 л. на нещастното семейство и моли Народното събрание да реши да се отпусне тази сума.

А. Сталийски (д. сг): Какво занятие има бащата, г. Пуневъ?

Докладчикъ Х. Пуневъ (с. д.): Бащата е чиновникъ при захарната фабрика, възрастенъ човѣкъ.

П. Стояновъ (д. сг): Сега не е вече чиновникъ, уволненъ е, безъ работа е.

Докладчикъ Х. Пуневъ (с. д.): Да, безъ работа е.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които сѫ съгласни съ решението на комисията да се отпусне на г. Александъръ Вълчевъ отъ гр. София, единократна държавна помошъ въ размеръ отъ 50.000 л. моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Х. Пуневъ (с. д.): Списъкъ II, № 485. — Г. г. народни представители! Нерадостна е сѫдбата на българския писателъ. Тукъ отъ тая трибуна не еднъжъ е казано, че българскиятъ писателъ живѣе въ голѣма мизерия. Той не само презъ живота си, презъ своите дни, но и следъ смъртта си остава челядъта си въ голѣма нѣмотия. Единъ отъ тия писатели е добриятъ българинъ, покойниятъ Михалаки Георгиевъ. Неговата госпожа съ молба още отъ преди две години моли Народното събрание да увеличи нейната народна пенсия. За голѣмъ срамъ на България досега тя е получавала едва 252 л.!

Д-ръ Н. Санаровъ (к.): Месечно ли?

Докладчикъ Х. Пуневъ (д. сг): Месечно. — Комисията реши тая пенсия да се увеличи на 500 л. Такъ е малко. Моето лично мнение е, че тя трѣбва да бѫде месечно 1.000 л.!

И. Тодоровъ (д. сг): Нѣма ли кой да се грижи за нея? Нѣма ли синъ? Имотъ нѣма ли?

Докладчикъ Х. Пуневъ (д. сг): Не зная, не се вижда отъ документите.

В. Молловъ (д. сг): Има двама синове.

И. Тодоровъ (д. сг): Така кѫде ще му излѣзе края?

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Колко предлага комисията?

Докладчикъ Х. Пуневъ (д. сг): 500 л.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Тя колко иска?

Докладчикъ Х. Пуневъ (д. сг): Тя съобщава, че получава 252 л. и иска само увеличение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Алексовъ.

П. Алексовъ (с. д.): Г-да! Азъ нѣмамъ нищо противъ да одобримъ решението на прошетарната комисия, но вземамъ поводъ отъ случая да напомни, че, както по инициатива на правителството, така и по частна инициатива на моя другаръ Димо Казасовъ и на мене, се внесе предложение да се иска увеличение на народната пенсия на стария нашъ книжовникъ, философъ, писателъ Стоянъ Михайловски. Азъ моля председателството да се стъглasi да не се отлага този въпросъ. Ние се притичамъ на помощъ на заслужилите наши писатели, когато тѣ умратъ, и тогава търсимъ да помогнемъ на тѣхните семейства, но докато сѫ живи, както е случаятъ съ Стоянъ Михайловски, дейността на който рисува една цѣла наша епоха, ние съ хладнокръвие гледаме, какъ изнемогватъ въ една невѣобразима материјална мизерия.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни)

П. Алексовъ (с. д.): Вземамъ поводъ отъ случая, за да напомни на г. председателя, въ дневния редъ за понедѣлникъ да се впише за разглеждане моето законодателно предложение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Владимиръ Молловъ.

В. Молловъ (д. сг): Ще кажа само две думи въ връзка съ въпроса, който повдигна г. Алексовъ. Въпросътъ действително е сериозенъ и Народното събрание трѣбва да

се занимае съ него, но не въ смисълъ да се внесе едно законодателно предложение само за едно лице, а да се назначи една комисия отъ Народното събраниe, която да се занимае въобще съ въпроса за народните пенсии.

П. Стояновъ (д. сг): Азъ направихъ такова предложение.

В. Молловъ (д. сг): Защото тъ не сѫ равномърно определени — за едини лица има малки, а за други големи пенсии. Има една такава неразбория въ това отношение, че вървамъ, какво и самото пенсионно ведомство не знае кому каква пенсия се плаща. Докато това не стане, добре е г. Алексовъ да не настоява за г. Михайловски. Когато всичко това се уреди въ една форма, въ една смисълъ, тогава, надъвамъ се, че ще направимъ всичко и даже ищо повече.

П. Алексовъ (с. д): Не бихъ настоявалъ, г. Молловъ, ако съмъ сигуренъ, че докато туй стане, човѣкътъ нѣма да умре, защото такива инициативи много мѣжно се изпълняватъ.

К. Николовъ (д. сг): За него всички сме съгласни.

П. Алексовъ (с. д): Човѣкътъ вече е на 70 години.

В. Молловъ (д. сг): Зная. Азъ за него съмъ се застъпвалъ повече отъ Васъ.

П. Алексовъ (с. д): Не вървамъ да се намѣри нито единъ народенъ представителъ, който да отрече, че трѣбва да увеличимъ пенсията на г. Стояновъ Михайловски.

В. Молловъ (д. сг): Не Вие трѣбва да го кажете; ние го казваме.

П. Алексовъ (с. д): Затуй моля да се постави на дневенъ редъ моето предложение.

В. Молловъ (д. сг): Г. министъръ-председателъ внесе специално предложение, което не мина въ комисията. Защо казвате така?

С. Костурковъ (д. сг): За Михайловски нѣмаше нито единъ гласъ противъ.

В. Молловъ (д. сг): Имаше.

К. Николовъ (д. сг): Защото съ името на г. Михайловски се сплѣтоха и други имена, като това на Кирилъ Христовъ.

С. Костурковъ (д. сг): Министъръ-председателъ отегли предложението си, защото комисията не се съгласи да се отпусне пенсия на другитъ, а за г. Михайловски всички сѫ съгласни.

К. Николовъ (д. сг): Да, да! Нека се постави за понедѣлникъ на дневенъ редъ предложението за пенсията на г. Михайловски.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Тодоръ Кондухаровъ.

Т. Кондухаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ отдаве имахъ нетактичността, бихъ казалъ, да се обива противъ отнущането, собствено противъ удвояването народната пенсия на семейството на покойния Радевъ. Ако азъ извѣршихъ тая нетактичностъ, направихъ я не затуй, че не питая къмъ паметта на покойния Радевъ онова чувство на уважение, което питаятъ всички бѣлгари, които познаватъ дейността му, а защото мислѣхъ, че ние трѣбвали да направимъ единъ жестъ — не да удвояваме пенсията, която комисията е решила да отпусне, отъ 500 на 1.000 л. месечно, което нѣма никакво практическо значение за семейството на покойния Радевъ, но когато се касае за увеличение пенсията на великия бѣлгарски писателъ г. Стояновъ Михайловски, ние трѣбва да бѣдемъ тукъ по-щедри и по-бѣрзи.

Министъръ Я. Стоенчевъ: Не е въпросътъ за него днесъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Това е единъ инцидентенъ въпросъ.

П. Алексовъ (д. сг): Азъ вземахъ поводъ, за да мотивирамъ искането, което направихъ — въпросътъ за пенсията на г. Стояновъ Михайловски да се постави на дневенъ редъ.

Т. Кондухаровъ (д. сг): Поддържамъ предложението на г. Алексовъ, което съмъ подписалъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Да, но то не е сега на дневенъ редъ. Г-да! На дневенъ редъ е предложението на комисията да се увеличи пенсията на г-жа Магдалена Михалаки Георгиева отъ 250 л. на 500 л. месечно. Г. Пуневъ предлага пенсията да бѫде 1.000 л. месечно.

Докладчикъ Х. Пуневъ (с. д): Да.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Понеже има предложение лично отъ г. Пуневъ, ще го гласувамъ.

Д. Бошняковъ (д. сг): 500 л. стига.

И. Тодоровъ (д. сг): Най-напредъ трѣбва да се гласува предложението на комисията.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които сѫ съгласни съ предложението на г. Пуневъ, щото тази пенсия да се увеличи отъ 500 на 1.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Министерство, Събранието не приема.

Които приематъ решението на комисията да се увеличи на г-жа Магдалена Михалаки Георгиева отъ гр. София отпуснатата ѝ народна пенсия отъ 250 на 500 л. месечно, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г-да! Понеже виждамъ, че г. г. народнитѣ представители отсътствуваатъ, принуденъ съмъ да пристъпя къмъ опредѣляне на дневния редъ за понедѣлникъ.

П. Стояновъ (д. сг): И да си вървимъ, нали?

П. Алексовъ (с. д): Моля да гласувате моето предложение, да се постави като първа точка отъ дневния редъ за идущето заседание нашето предложение за увеличение пенсията на г. Стояновъ Михайловски.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Моля да се съгласите съ следния дневенъ редъ:

1. Трето четене закона проекта за разрешаване на Шуменската, Поповската и Търновската градски общини да сключатъ заемъ.

2. Второ четене бюджетопроектътъ за разходите през 1924/1925 финансова година на:

а) Министерството на финансите;

б) Министерството на вътрешните работи и народното здраве, и

в) Министерството на земедѣлието и държавните имоти.

3. Първо четене закона проекта за сѫдене министрътъ.

4. Първо четене закона проекта за наказанията, които се налагатъ за престъпления, предвидени въ чл. 155 отъ Конституцията.

5. Първо четене закона проекта за изпитателни комисии.

6. Първо четене закона проекта за изменение на чл. 7 отъ закона за уреждане недвижимата собственост въ новите земи.

П. Алексовъ (с. д): Като първа точка нека бѫде нашето предложение за пенсията на г. Стояновъ Михайловски.

П. Стояновъ (д. сг): Турете предложението за пенсията на г. Стояновъ Михайловски на първо място.

С. Костурковъ (д. сг): Нека това предложение бѫде въ началото на дневния редъ и да се свѣрши работата.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министъръ-председателя на общественитетъ сгради, пожарната и благоустройството.

Министъръ Я. Стоенчевъ: Отъ името на правителството и отъ името на г. министъръ-председателя заявявамъ, че предложение за увеличението народната пенсия на г. Михайловски ще бѫде внесено отъ комисията. Този въпросъ е решенъ отъ страна на правителството.

С. Костурковъ (д. сг): Коя комисия?

Министъръ Я. Стоенчевъ: Прошетарната комисия ще внесе сама предложение за увеличение пенсията на г. Стоянъ Михайловски.

П. Алексовъ (с. д): Комисията бъше сезирана съ този въпросъ.

Министъръ Я. Стоенчевъ: Правителството е решило въпроса. Ако вие желаете да правите отъ това политика, направете си я.

П. Алексовъ (с. д): Не, не!

С. Костурковъ (д. сг): Вие търсите подъ воля телъ! Политика никой не прави съ тази работа.

Министъръ Я. Стоенчевъ: Азъ заявявамъ, че въпросъ ще бъде внесен отъ надлежната комисия.

П. Стояновъ (д. сг): Не, не. Има законодателно предложение. То тръбва да се постави на първо място въ дневния редъ. Още по-добре е, ако и прошетарната комисия дойде съ своя докладъ.

Министъръ Стоенчевъ: Г-да! Азъ моля да ми дадете възможност да се изкажа. Ако господата съ толкозъ первни, че не могатъ да изслушатъ едно обяснение отъ министерската маса, за менъ това показва, че тъмъ не имъ се слуша и искатъ само да се наложатъ.

Подпредседатели: { **Н. Найденовъ**
Д-ръ Б. Вазовъ

П. Стояновъ (д. сг): Приказки! Вие чункимъ не нервничите сега!

Министъръ Я. Стоенчевъ: Не нервича.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. министре! Всички ви слушатъ съ внимание.

С. Костурковъ (д. сг): Никой не прави политика съ този въпросъ.

Министъръ Я. Стоенчевъ: Азъ нямамъ нищо противъ да се постави това предложение на дневень редъ. Заявявамъ, обаче, че г. министъръ-председателът е далъ нареддане отъ страна на правителството да бъде внесено предложение отъ страна на прошетарната комисия за увеличение пенсията на г. Михайловски.

А. Станковъ (д. сг): По-скоро да стане това.

П. Алексовъ (с. д): При тази декларация на г. министра, азъ оттеглямъ моето предложение, но държа на декларацията му и, ако въ продължение на нѣколко дена народното представителство не бъде сезирано съ такова предложение, ще настоя пакъ да се постави на дневень редъ моето предложение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които г. г. народни представители приематъ дневния редъ така, както го прочетохъ, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събралието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 18 ч. и 45 м.)

Секретарь: **Н. Савовъ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. Антоновъ**

СЪДЪРЖАНИЕ:

Отпуски, разрешени на народните представители:
Владимиръ Дамяновъ, Григоръ Реджовъ, Щоцо
Братановъ, Никола Таращановъ и Григоръ
Басилевъ 1895

Питания:

1. отъ народния представител Иванъ Руневски до министра на вътрешните работи и народното здраве досежно упражнявания тероръ въ Ломска окolia надъ всички опозиционери, като при това Социалдемократическата партия се третирала като нелегала и била поставена подъ ударитъ на закона за защита на държавата (Съобщение) 1895
2. отъ народните представители д-ръ Никола Сакаровъ и Тодоръ Страшимировъ къмъ сѫщия министъръ относително запечатването на кооперация „Напредъ“ въ гр. Трѣвна, като се е сметала за клонъ на кооперация „Освобождение“ (Съобщение) 1895
3. отъ народния представител Петко Петковъ къмъ сѫщия министъръ относително упражняваната отъ Обществената безопасностъ цензорска мисия къмъ печата (Съобщение) 1895
4. отъ народния представител Владимиръ Поповъ къмъ сѫщия министъръ относително малтретирането на сѫщия народен представител отъ варненския оклийски началникъ на 2 т. м. (Развиване и отговоръ) 1897
5. отъ народния представител Петъръ Алексовъ къмъ министра на железниците, пощите и телеграфите и до министра вътрешните работи

Стр.

и народното здраве относително нанесения по-бой на телефонисти отъ оклийския началникъ въ Горна-Джумая (Развиване и отговоръ) 1890

Предложения:

1. за безплатно отпушкане отъ Държавната труда тухларна фабрика София и отъ окръжното трудово бюро Шуменъ тухли за слѣпни инвалиди офицери и на окръжната постоянна комисия отъ гр. Шуменъ (Едно четене — приемане) 1904

Бюджетопроектъ на Министерството на търговията, промишлеността и труда (продължение до кладването и приемане) 1905

Законопроекти:

1. за отмянение на закона за Столичната община (Предложение на народните представители К. Пастуховъ и К. Бозовелиевъ) (Съобщение) 1895
2. за разрешаване на Шуменската, Поповската и Търновската градски общини да сключатъ заеми (Първо и второ четене) 1904

Прошения отъ:

1. Димитра П. Петкова, отъ с. Трѣстеникъ, Никополска окolia — оправдava ѝ се сумата 2.436 л., неправилно получена наследствена инвалидна пенсия 1895
2. Читалището-паметникъ „Отецъ-Паисий“ въ гр. Самоковъ, отъ строителния комитетъ — отпушкатъ се безплатно на читалището-паметникъ „Отецъ-Паисий“ въ гр. Самоковъ 6.500 куб. м. грубъ строителенъ и гравиленъ дървенъ материалъ отъ държавниятъ гори въ Самоковска окolia за доизкарване сѫщото читалище-паметникъ 1896

3. Иванка К. Малкова и Надя К. Малкова, живущи въгр. Пловдивъ — Отпуснатата съ решение на XIX-то обикновено Народно събрание, трета редовна сесия, въ 15. заседание, държано на 15 ноември 1922 г., на наследниците на покойния Константина Малковъ народна пенсия въ размѣръ на 300 л. месечно, да се счита отпусната на Иванка К. Малкова, съпруга на същия К. Малковъ, живуща въ гр. Пловдивъ, и то отъ дена на цитираното по-горе решение 1897
4. Анастасия Захари Стоянова отъ гр. Русе — увеличава се народната ѝ пенсия на 1.000 л. месечно 1897
5. Славчо Василевъ Славовъ отъ с. Поройна, Борисовградска околия — оправдва се на наследниците на Василъ Славовъ отъ с. Поройна, Борисовградска околия, сумата 325 л., дължими за лѣкуването на сѫщия въ Хасковската държавна болница по извѣстие № 484 отъ 21 декември 1921 г. на б. старозагорски времененъ бирникъ 1902
6. Дружеството на българоките слѣпи — отпуска се даромъ на дружеството на българоките слѣпи въ София даденото имъ за временно ползвуване държавно фортециано 1902
7. Екатерина Арнаудова отъ гр. София — увеличава ѝ се народната пенсия отъ 50 на 150 л. месечно 1902
8. Иванка Ст. Иванова отъ с. Кърджалджецъ, Айтоска околия — оправдва ѝ се сумата 3.403:30 л., неправилно получена наследствена инвалидна пенсия 1902
9. Олга Александъръ Радева отъ гр. София — увеличава се народната пенсия на Олга Александъръ Радева и на малолѣтната ѝ дъщеря Рада Александъръ Радева отъ гр. София отъ 1.800 на 12.000 л. годишно 1902
10. Христо Г. Миневъ отъ гр. София — отпуска му се еднократна държавна помошъ въ размѣръ на 6.000 л. 1903
11. Владимиръ Андреевъ отъ с. Горна-бания, Софийска околия, военно инвалидъ — отпушта му се даромъ изваденитетъ отъ старото здание на държавната минерална баня въ сѫщото село и негодни за употребление шестъ прозорци съ каситѣ и трансперантитѣ и три врати 1904
12. Александъръ Вълчевъ, отъ гр. София — отпуска му се еднократна държавна помошъ въ размѣръ 50.000 л. 1907
13. Магдалина Мих. Георгиева, отъ гр. София — увеличава се отпуснатата ѝ народна пенсия отъ 250 л. на 500 л. месечно 1908

Дневенъ редъ за следующето заседание 1908